

**Odposlanci so dolžni prenesti
napredni duh zasedanja zbora v
Postojni med široke plasti ljudskih
množic!**

Ljudski odposlanci, to je vaša naloga

Za nami je Okrožna skupščina. Brez nadaljnjega lahko trdimo, da je bilo zadnje zasedanje Zbora ljudskih odposlancev visoko pozitivno in da je pokazalo veličasten obračun dela naše ljudske oblasti ob neumorni pomoči vsega ljudstva in da je rešilo vsa vprašanja, ki danes stojijo pred našo oblastjo in torej tudi pred ljudskimi množicami.

Oračun nam je pokazal veličastne uspehe, pokazal pa nam je tudi nekaj, kar bi bilo napačno prezreti in sicer, da v poedinah primerih v preteklosti niso bile vse naloge tako celoti izvršene, kot bi bile sicer lahko in to zaradi tega, ker so bile naše množice v teh primerih preslabo obveščene in so torej proti svoji volji v poedinah primerih stale izven dela, medtem ko se je njihov napor izgubljal v drobnem, včasih celo neproduktivnem delu. Prav iz tega vroka se včasih tudi ni tako v celoti krepila zavest naših ljudi, ker niso spoznali vse moči zakonodaje naše ljudske oblasti, vse svoje moči za zaščito svojih lastnih interesov pred izkoriščevalci lastnih interesov, ki jim je tu in tam za in saboterji, ki jim je tu in tam zaradi tega tudi uspelo izmotati se iz rok pravice.

Zato je osnovna in temeljna naloga vseh odposlancev, da vnesejo na svoje vasi, med aktiv Osvobodilne fronte in na zbor volivcev obeležje zasedanja skupščine, izkušnje ljudske oblasti, ki so na tem zasedanju prišli na dan, in da pouče vse množice o njihovih nalogah tako v delu pri ljudski oblasti, pri gospodarstvu, pri obnovi in prosveti, kakor tudi pri obrambi slednjega, kar seveda narekuje vsakemu poštenemu pristavcu Osvobodilne fronte njegova domovinska ljubezen.

Na vas je treba vnesti politično linijo, ki jo je ugotovila Okrožna skupščina, ker je to osrednji temelj zala, da bodo naše visoko zavestne in v večini primerov svoje moči v celoti se zavedajoče množice, razumele svoje nove današnje naloge.

Ljudi je treba sveda seznaniti s sklepi skupščine in jim jih razložiti. Ne sme biti človeka v naših tovarnah, vaseh in naseljih, ki ne bi razumel, kaj šele poznal sklepov Okrožne skupščine, ker se moramo zavedati, da se pravi vsakega, ki ga ne poučimo, demobiliziramo od skupnega dela pri naši ljudski oblasti in s tem povzročimo odlutjenost naših ljudi njihovi lastni oblasti in s tem povzročimo, da se zmanjša sicer visoka delavoljnost in pripravljenost soka delavoljnost in pripravljenost žrtvovanja pri naših ljudeh, ker jim poslaja delo včasih nejasno in se v njega prav vsled tega ne zagrižejo z vso doslednostjo.

Odposlanci morajo vedeti, da je pred vsem važno, da naša ljudska oblast zadnja sprosteno, s polnimi prsi našega ljudstva, vseh delavcev, kmetov in pošteno inteligence, ker je to njen bistveni temelj, brez katerega ljudske oblasti ni in ne more biti. Sama okrožna skupščina je pokazala, da je bilo jedro napak, koder so se pojavljale, v glavnem prav to, da naši ljudje niso bili v celoti poučeni. Prav zaradi tega je v poedinah primerih manjkala tista zdrava, ljudska kontrola izvrševanja dela, ki je imela za posledico to, da poedin organi niso bili več kos elanu naših množic, da je v poedinah primerih zmanjkalo gradbeni material itd. Ta zdrava ljudska kontrola sicer nima ničesar skupnega s starim interveniranjem odposlancev, ki so za masne dobičke pritiskali »na vse gube«, ampak odpravlja samo vzroke v našem postopovanju. Na drugi strani pa smo ugotovili na okrožni skupščini, da nepoučenost naših ljudi slabi ostrino ljudske budnosti, s katero naše ljudske množice čuvajo svoje delovne naloge pred spekulanti, črnoborzijskimi tld. Kako dragocena je ta budnost

prav pri nas, govore same naše ljudske množice, ki danes vedo, da smo vrednost naše jugolire sami ustvarili in da z zaščito našega dela in naših proizvodov ščitimo tudi vrednost našega denarja.

Ljudska oblast si je pri nas na zasedanju v Postojni ob polnem sodelovanju naših odposlancev začrtala jasno pot v bodočnost. Po tej poti, ki vodi v sklop Titove Jugoslavije, v lepšo bodočnost vsega našega delovnega ljudstva, brez dvoma hočejo stopati vsi naši ljudje in zato imajo tudi polno pravico. Toda to pot si bomo sami gradili, kakor si mora ljudstvo vedno in vselej, kar hoče, da bo res njemu v korist, samo gradili. Zato so naši ljudski odposlanci dolžni, da ljudem jasno nakažejo pot naprej, da prav tako, kot je samo zasedanje v Postojni razložilo in brez ovinkov postavilo pred naše ljudi vse naloge, vsa žrtvovanja, ki jih bomo še primorani napraviti zato, da ne obstanemo na pol poti, ampak da dosežemo to, za kar smo se borili. Obenem pa je treba našim ljudem dati z roke orožje naših odlokov, uredb in ukrepov, s katerimi bodo množice same čuvale svoje delo in svoje naloge, orožje, s katerim bodo iztrebile pronicanje kakršnih koli škodljivcev v našo delovno skupnost, obenem pa razbile še zadnje ostanke ljudstvu tujih izkoriščevalskih, črno borzijskih pijavk.

Naši ljudje se morajo navaditi, da zadirajo v veliki skupnosti z narodi Jugoslavije, da že danes dobi vse oblastveno in gospodarsko delo pečat celotnega jugoslovanskega značaja in da naši ljudje dobro vedo, da bo jutrišnja parola vseh tistih, ki so bili včeraj proti udarniškem delu, proti gospodarski moči naših vasi in podjetij, da bodo jutri najbolj zagriženi lokal-patrioti. Naši ljudje morajo vedeti, da bo imel tak lokalpatriotizem en sam namen, vzeti našim množicam iz rok edino pravo gospodarsko orožje, to je načrt, da bo imel torej lokalpatriotizem namen gospodarsko razorožiti naše ljudi in jih odtrgati od hitrega razvoja, kakršnega so napravili v preteklem času prav vsled svoje velike delavnosti, ki je izvirala iz neumorne ljubezni do jugoslovanske skupnosti in silne podpore, katero nam je Jugoslavija preko Vojne uprave nudila.

Tako pravilno obveščanje naših ljudskih množic nam bo zajamčilo tudi pravilno kontrolo vsega ljudstva nad obče ljudskim imetjem in bo znalo pravilno razlikovati med zdravim produktivnim in na drugi strani izkoriščevalskim privatnim sektorjem, kateremu bo prav zaradi tega napovedalo trd in oster boj.

Naloga naših odposlancev po zadnji okrožni skupščini ni torej v ničemer nova, ampak je v tem, da bolj dosledno in bolj resno izvrše svojo dolžnost napram ljudstvu in njegovi ljudski oblasti in da si vzamejo za vzor tistih sto in sto odposlancev, ki so to svojo dolžnost že v preteklosti dostojno izvršili. V tem je torej tudi bistvo naših hitrih podrobnih uspehov, v našem bodočem natičnem delu.

Odposlanci se lahko zanesejo — mladina bo izpolnila svoje naloge

Naj živi oblast delavcev, kmetov in delovne inteligence

TRETIČ JE ZASEDAL ZBOR LJUDSKIH ODPOSILANCEV VZHODNO-PRIMORSKEGA OKROZJA

V nedeljo 11. novembra se je vršilo v veliki dvorani restavracije »Postojnska jama«, ki je bila slavnostno okrašena, jesensko zasedanje okrožne skupščine, katere se je udeležilo 316 ljudskih odposlancev iz vseh krajev vzhodno-primorskega okrožja. Zboru so prisostvovali še razni predstavniki ljudskih oblasti in množičnih organizacij iz cone A in B ter Ljudske republike Slovenije. Navzoči so bili tudi zastopniki JA.

Glavna naloga zasedanja je bila pregled dela v dosedanjem času, to je letošnjem letu, in sestava gospodarskega načrta za leto 1947, ki naj še bolj strne delovne naloge in v skupnem enotnem načrtu izkoristi vse možnosti čim hitreje obnove in izgradnje dežele. Obenem pa je bilo zasedanje silna manifestacija zastopnikov našega ljudstva za priključitev k Titovi Jugoslaviji. Prav s tem zasedanjem je bila ponovno potrjena povezanost, bratstvo in sodelovanje demokratijskih ljudskih množic celotne Julijske krajine.

Govori zastopnikov delovnega ljudstva Julijske krajine so pokazali vse silne politične preizkušnje, ki jim je bilo izpostavljeno ljudstvo, in vso njegovo nemajmno in visoko demokratično zavest za doseg svojih demokratičnih pravic. Predvsem je vsako lahko s lahkoto spoznal prepad med cono B, kjer si vlada ljudstvo samo in dosega veličastne gospodarske uspehe na eni strani in med cono A, kjer se je stekel pes mednarodnega imperializma strgal z verige in krati delovnemu ljudstvu najosnovnejše demokratične pravice.

Zbor ljudskih odposlancev je otvoril tov. France Perovski, tajnik PNOO-ja, ki je prisrčno pozdravil odposlance in predstavnike množičnih organizacij, med drugimi tov. Lidijo Šentjuričevico, članico IOOF, tov. Franceta Bevka, predsednika PNOO-ja za Slovensko Primorje in Trst, tov. Pogassija, člana MOS-a za mesto Trst, zastopnike JA in druge.

Nato je tov. France Bevko podal izčrpen referat o delu delegacije Julijske krajine v Parizu in podčrtal njeno težko in veliko vlogo. Vodilo delegacije ni bilo doseči boljšo mejo kot po prvi svetovni vojni, temveč doseči pravično mejo. Delegacija je dosegla s svojo doslednostjo

kapital, naložen za bodočnost.

Tov. Pogassi je kot zastopnik italijanskih delovnih množic pokrepil bratstvo in skupne napore italijanskega in alovenskega demokratičnega ljudstva v Trstu, z zagotovilo, da demokracija ne sme segati samo do Trsta, temveč mora dalje čez Sočo.

Kot zastopnik JA je govoril tov. major Krženjak, ki je ocenil ljudsko oblast kot najvišjo pridobitev domovinske vojne in zagotovil, da bo ljudska armada častno izpolnjevala svoje naloge in branila meje velike in močne Titove Jugoslavije.

Tov. Lidija Šentjuričeva je prinesla borbeno pozdrave Osvobodilne fronte in CK KPS. V svojem govoru je podkrepila dvoje glavnih misli, in to: globoko in veliko razumevanje našega drugega maršala Tita in jugoslovanske vlade, da se spori v Julijski krajini rešijo na čim demokratičnejši način, kar pomeni zmago demokracije in ponovno razkrinkanje grabežljivosti in gladi svetovnih imperalistov. V tem je najjasnejši dokaz, da je Jugoslavija poleg velike Sovjetske zveze najodločnejši in dosledni branik svetovnega miru.

Druga misel, ki jo je razčlenila tov. Šentjuričeva, je ugotovitev, da je edino ljudska oblast tista, ki lahko zagotovi razvoj in napredek ljudstvu. Tako v prvem letu ni bilo pogojev za dosledno načrtno delo, kjer se bodo osebni interesi podreli skupnim. Jugoslavija gre po poti napredka, izgrajen je proračun za bodoče leto, kar bo vodilo vsega organiziranega dejstvanja. Jugoslavija je danes svobodna, lastnica svojega gospodarstva, in tu je tov. Šentjuričeva dejala približno takole: Gorje državi, ki je prisiljena jemati posojila pri kapitalistih in imperialistih, ker bi tako prišla ne samo ob gospodarstvo, temveč — ob svobodo. Ob tem opoznanju Jugoslavija računa le nase, na bratsko Sovjetsko zvezo in na prave demokratične države.

Govori vseh govornikov so bili sprejeti z velikim razumevanjem in navdušenim odobravanjem, posebno še jasen in prepričljiv govor tov. Šentjuričeve, ki je pozvala tovariše ljudske odposlance, naj pristopijo k načrtnosti svojih sklepov, ki naj bodo skladni s splošnim načrtom obnove in izgradnje domovine.

Delo oblasti, ki ima res vse lastnosti prave ljudske oblasti, je jamstvo lepše bodočnosti delavnega ljudstva

POROČILO TAJNIKA TOVARIŠA FRANCETA PEROVSKA

Delo oblasti, ki ima res vse lastnosti prave ljudske oblasti, je jamstvo lepše bodočnosti delovnega ljudstva.

Poverjenosti PNOO namerava v tem poročilu v glavnem obdelati dve stvari: pregled dela ljudske oblasti v letošnjem letu in bodoče naloge.

V letošnjem letu smo v našem okrožju naredili ogromen korak naprej. Preden bi se dotaknili poedinah vprašanj

NA ENI STRANI BORBA ZA PRIKLJUČITEV K JUGOSLAVIJI, NA DRUGI STRANI PA DELO OBNOVE IN UTRDITVE OBLASTI SPLOH

Ali sta ti dve fronti v času od zadnjega zbora bili za nas zmagoviti? Da, v obeh primerih smo zmagovali. O obnovi in delu oblasti sploh bo govora v poročilu, kar se pa tiče borbe za priključitev Julijske krajine k Jugoslaviji, pa je bila na Pariški konferenci zmagovalce Jugoslavija in ne mednarodna reakcija. Mednarodna reakcija, anloameriški imperialistični politiki so ravno na račun Trsta in Julijske krajine uradno proglasili takozvani vzhodni in zapadni blok in tako postavili mir na kocko. Toda usteli so se! Dane ve ne samo vsak Primorec ali sleherni državljani FLRJ, da gre za zapadni imperializem za osvojitve novih kolonij, za borbo proti ljudski demokraciji, za imperializem sploh, temveč vedo to tudi same — ogromne milijonske množice njihovih imperijev, vedo to kolonialni narodi, ve to vsak pošten demokrat in vsi ti so na naši strani, ker je naša borba pravična. Zato se njihovi načrti o dveh blokih niso posrečili. Volja ljudstva Julijske krajine, volja narodov Jugoslavije, izražena v politiki maršala Tita in izkristalizirana v Parizu v osebi tovariša Kardelja je razkrinkala pred vsem svetom imperialistično — z ozirom na skupno

našega gospodarstva, kulture in prosvete, utrjevanja naše oblasti sploh, moramo kratko omeniti okoliščine, pod katerimi se je razvijala naša politična in gospodarska delavnost.

Na prvem, kakor tudi na drugem zboru ljudskih odposlancev smo jasno postavili, da drži naše ljudstvo pod vodstvom OF dve fronti, in sicer:

borbo v vojni — pa izdajalsko politiko angleške in ameriške vlade. Čeprav je mednarodna reakcija na pariški konferenci z metodo preglaševanja izglasovala za nas krivično razmejitev v Italijo in takozvani svobodnim ozemljem Trsta, nam dosežena moralna zmaga na konferenci daje jamstvo, da še glasneje kot kdajkoli prej trdimo, da pride gotovo za nas ugoden dan, da bo to, česar trenutno nismo dobili, v bodočnosti sigurno naše.

Torej je naše ljudstvo v Slovenskem Primorju lahko ponosno na to, da daje svoj doprinos k utrjevanju prave demokracije v svetu, lahko ponosno na to, da je in da bo s svojo borbo razkrinkovalo lažno demokracijo zavito v imperializem in fašizem.

Izjavo generalisima Stalina, govore maršala Tita razume primorsko ljudstvo kot priznanje za svojo brezkompromisno borbo proti imperializmu in za utrditev miru. Torej je na prvem področju borbe v tem letu naše ljudstvo izšlo zmagovalo.

Sedaj pa kar se tiče dela naše oblasti v tem času.

Prvi in posebno drugi zbor odposlancev sta postavila pred vse naše odbore oblasti v coni B nujno nalogo, da že

Preden se je pričel delovni del zbora, je nastopil kot govornik še župnik z Banjske planote Lojk Alojz. Kot duhovnik, in to kot duhovnik, ki dela z ljudstvom, je obsodil klevetanje proti ljudski oblasti. Sam je pod svojo streho imel partizanske borce, ki so dokazali, kako spoštujejo poštenega duhovnika. Starček, ves siv in dostojanstven, je grozeče opomnil na brezvestno delovanje Rožmana in Štepinca, ki nista nikoli bila z ljudstvom in nista delila z njim težkih trenutkov, temveč sta ga sramotno izdala. Odposlanci kakor tudi vsi prisotni so z vzklikanjem pošteli duhovščini dali visoko priznanje ljudskemu duhovniku, ki bi moral biti vzor vsem onim, ki ljudstva nočejo videti in ljudske oblasti ne podpirajo.

Prepričan sem, da so tovariši ljudski odposlanci razumeli in spoznali, kaj je bistvo napačne ljudskih delovnih množic, katere zastopajo, in da bodo znali duha in ugotovitve kakor tudi nadaljnje perspektive jasno predložiti ljudem, ki so jih izbrali za svoje zastopnike. To, in predvsem to, je dolžnost vsakega odposlanca, in to dolžnost mora do kraja izvršiti.

Delovni del zbora se je razvijal po naslednjem redu:

Referat tajnika PNOO tov. Perovska in diskusija.

Referat o gospodarskih nalogah in diskusija.

Poročilo sodstva in izvolitev sodnikov.

Pregled sklepov.

Resolucije.

Delovni del lahko smatramo kot izredno plodovit in zdrav, reševali so se sklepi, ki so temeljili na volji vseh prisotnih, prav tako moramo smatrati sklepe kot voljo, zakitizirani in mobilizirani vse sile za dvig gospodarstva. Ko so bili sklepi dokončno oblikovani in soglasno sprejeti, so bile še odposlane resolucije, ki so bile potrjene z burnim navdušenjem vseh prisotnih. Resolucije so bile poslane tov. Titu, Kardelju, Mihi Marinku, Jugoslovanski armadi, Vojni upravi JA in PNOO v Trstu.

Z vzklikanjem Osvobodilni fronti, ljudski oblasti, Titu in z državno himno se je zbor po celodnevem plodonosnem delu zaključil.

ki se bore za ljudsko demokracijo in v tem je odgovor.

Drugi faktor je velika zavest našega ljudstva, ki hoče ustvariti sebi lepšo bodočnost in se pri tem zaveda, da tega doseže ne bo, če samo s svojimi rokami ne bo obnavljalo in dvigalo produkcije, zavedajoč se, da to dela za sebe.

Tretji je naša OF, katera nas uči, prav tako kot v dobi narodno osvobodilne borbe, kako moramo gospodariti, obnavljati, izgrajevati našo oblast, da bomo dosegli v okviru FLRJ popolno gospodarsko neodvisnost in dovršitev družbenega reda, ki prinaša delavcu, kmetu in delovnemu inteligentu blagostanje.

Oglejmo si konkretno zgornji omenjena vprašanja:

Naša valuta — govorim o valuti v coni B — je postala trdna, gre točno isto pot kot dinar v Jugoslaviji. Prav sedaj je leto dni, ko je izšla jugolira, katera nam je omogočila pričetek obnove, najnujnejše investicije v industriji in zajamčila ostale finančne obveznosti. Ljudje iste vrste, to so: reakcionarji v coni A in pri nas, črnoborzijski in ZVU so zaglajali vik in krik. Ustrašili so se preokretnice, katero je takrat naredila cona B. V svojem besu je ZVU aretirala ljudi, ki so slučajno imeli v žepu naš denar. Hoteli so se iz nas norčevati ob polnih, toda za delovno ljudstvo cone A nepristopnih izložbah tržaskih in goriških veržnikov.

TODA NAŠA LIRA JE DOBILA VREDNOST

Vrednost so ji napravili naši delavci z udarniškim delom, vrednost ji je napravila naša mladina, katera je skupno s kmeti udarniško obnavljala in še obnavlja naše vasi, vrednost ji je napravilo stališče VUJE in ljudskih odborov v odnosu do spekulativnih in črnoborzijskih, mere VUJE in ljudskih odborov v pogledu notranje in zunanje trgovine. Tako imamo danes situacijo, ki je ugodna za nas in ne za črnoborzijske in spekulante, kateri so hoteli dobiti nad trgovino nekaj monopol ob dejstvu, da je pri nas plačilno sredstvo tudi metropolitanska lira. Zadnje dni je premenjan tečaj, ki je sedaj v odnosu med jugo- in metro- Nadaljevanje na 3. strani.

Po demkatičnem svetu

Življenje v Sloveniji

V Zidanem mostu gradijo nov most, ki bo služil železniškemu prometu, ker dosedanjí objekt ni zadoščal. Zaradi del bo zapora neobhodno potrebna, most pa bo v ponos in korist ne samo železnici, temveč vsemu ljudstvu.

Priprava gospodarskega načrta za leto 1947 je danes ena izmed najvažnejših nalog. Ni dvoma, da se bodo obvladale vse težave, ki so zvezane s prehodom na načrtni tir in da bo načrtno gospodarstvo prineslo danes še neslučen razvoj in napredek.

Delavci vseh ljubljanskih podjetij so praznovali obletnico Velike oktobrske revolucije. Razvili so se po ulicah manifestacijski obhodi, katerih se je udeležila mladina in vse ostalo delovno ljudstvo.

Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani s predsednikom tovarišem dr. Kidričem, je poslala ob 29. obletnici oktobrske revolucije tople čestitke Akademiji znanosti ZSSR v Moskvi.

Tovariš Miha Marinko, predsednik vlade LRS, je govoril na svečani proslavi Velike oktobrske revolucije v Ljubljani. Končal je: »Naj živi Sovjetska zveza, branik miru, varnosti, svobode in neodvisnosti naših in vseh svobodoljubnih narodov!«

Slovenija se poslavlja od demobiliziranih borcev. Na kolodvorih jih pozdravljajo naše žene in mladina. Vračajo se domov, kjer bodo zvesti svojim izvršenim nalogam, v veliko pomoč pri delu za obnovo in izgradnjo domovine.

Po vseh krajih, vaseh, trgih in mestih se neumorno zbira za pomoč ponesrečenim v Albaniji. V težki nesreči bo albansko ljudstvo dobilo vso pomoč vseh jugoslovanskih narodov, ki visoko cenijo plemenito borbo Albancev za svobodo in pošteno delo ljudstva, ko dviga svojo deželo iz ruševin.

Organiziral se je udarniški teden za odkup krompirja. Kljub slabemu vremenu mora uspeti, da se krompir dostavi v prepotrebne in težko dostopne kraje.

Pričelo se je državno prvenstvo v orodni telovadbi, ki je bilo otvorjeno s tekmovalno akademijo v Albaniji.

V Slovenijo je prispela druga skupina izseljencev iz Francije. Sprejem je bil nadvse ganljiv, ko so se vrnili v novo, prerojeno svobodno domovino.

Novice iz ostalih predelov Jugoslavije

Znani so že delni izidi volitev v Ustavodajno skupščino LR Srbije in LR Hrvatske. Zmaga domovinske fronte je na pohodu.

11. novembra je bila prva seja Ustavodajne skupščine LR Bosne in Hercegovine. Predsednik vlade dr. Grigorić je dejal: »Z volitvami je ljudstvo ocenilo naše dosedanje delo in dokazalo, da rešujemo velika dela pri obnovi in izgradnji naše domovine.«

V Beogradu se je mudil češkoslovaški minister za industrijo. Na tiskovni konferenci je častnikarjem izjavil, da bo Češkoslovaška s dobavami industrijskih proizvodov in naprav podprla industrializacijo Jugoslavije.

Britanski veleposlanik je obiskal Sarajevo, kjer je čestital predsedniku in članom vlade LR Bosne in Hercegovine zaradi doseženih uspehov pri obnovi. Pripomnil je, da je nanj nagravilo vse kar je videl, globok vtis.

Pančevski most, o katerem smo poročali, da bo v najkrajšem času končan, je bil predan prometu s svečano otvoritvijo. Delavci so pripravili presenečenje, tako da je prvi vlak, ki je stekel po »Mladinski prog«, prispel preko mostu direktno v Banat, ljudstvo Banata pa je poslalo vlak poln pšenice na »Mladinsko prog«.

Ena izmed postaj na »Mladinski prog« nosi ime Juljska krajina.

Maršal Tito je sporočil ob otvoritvi »Mladinske proge« besede, ki končujejo: »Še enkrat se vam prisrčno zahvaljujem in preko vas pozdravljam vso mladino, ki je gradila to prog, ter vam želim mnogo uspeha v bodočnosti.«

Otvorjen je bil I. kongres Društva za kulturno sodelovanje Jugoslavije z ZSSR. Govoril je poleg sovjetskega veleposlanika Lavrentijeva še namestnik predsednika komiteta pri vladi ZSSR Ivan Ivanovič Anisimov: »Naše bratstvo se je utrjevalo na fronti borbe.« Ta kongres ima namen utrditi kulturne stike, kar bo omogočilo še bolj popolno politično in gospodarsko sodelovanje, ki je ogromne važnosti za naše narode.

Makedonija ima kljub gospodarski zaostalosti vse pogoje za razvoj industrije. Takoj po osvoboditvi se je mlada republika vnela lotila dela, da obnovi svojo industrijo. Čakajo jo še težke naloge, da si ustvari novo industrijo, ki bo ustrezala naravnemu bogastvu in da bo dvignila življenjsko raven ljudstva.

Kaj je novega v Evropi

V Sofiji je bilo otvorjeno Veliko sobranje. Povsod je priredilo bolgarsko ljudstvo svečan odhod poslancem, ki jih je izvolilo v Veliko sobranje in jih pozvalo, naj čimprej izdelajo novo ustavo, na temelju načrta Domovinske fronte.

Na slavnostni seji v Moskvi ob priliki proslave Oktobrske revolucije je govoril generalni sekretar CK VKP (b) Ždanov. Ob zaključku je dejal: »Stopamo v 30. leto obstoja Sovjetske zveze. V preteklih letih je prestala sovjetska država dve krvavi uničujoči vojni in zmagala. To je dokaz neizčrpne sile sovjetske ureditve in nenadkriljivosti one stvari, ki se je borilo zanj naše ljudstvo, ko je izvedlo Veliko oktobrsko socialistično revolucijo.«

Odnosi med Poljsko in Češkoslovaško državo se stalno izboljšujejo. V kratkem bo sklenjena zvezna pogodba med obema slovanskima deželama.

Predsednik albanske vlade Enver Hodža je odgovoril na ameriško noto o odpoklicu ameriške misije iz Albanije. Med ostalim je dejal: Albanci obžalujemo, da je ameriška vlada izkoriščala vprašanje pogodb kot argument za nasprotovanje vsem našim zakonitim pravicam v mednarodnem področju, ki so bile pridobljene s krvjo in žrtvami.«

Zmaga komunistov v Franciji je toliko bolj dragocena, pišejo češki listi, ker je reakcija stonila vse, da se dokopljemo do oblasti.

Dokazujemo bratstvo s prijateljskim albanskim narodom

Naša pomoč demokratični Albaniji

Poleg Jugoslavije je edino še Albanija izmed vseh po nacistih okupiranih balkanskih državah vodila težko osvobodilno borbo ter kljub svoemu majhnemu številu prebivalstva neumorno naskakovala okupatorja in tako častno storila svojo dolžnost in si skovala s težkimi žrtvami čast in ime zmagovalca.

Nihče na svetu danes ne more zanikati, da je Albanija zavezniška država v borbi proti fašizmu, nihče ne more zanikati, da danes v Albaniji vlada ljudska oblast, ki so jo utrdili njeni partizani z junakom Enver Hodžo, današnjim predsednikom albanske vlade na čelu.

Jugoslovanski narodi so v težki osvobodilni vojni spoznali, da albanski narod visoko ceni svobodo in neodvisnost, zato so se borili ramo ob ramo z albanskim demokratičnim ljudstvom. Albanske ednice, celo divizije so se borile pod Titovim vodstvom in zmagovale. Tako je po končani vojni, ki so jo svobodoljubni balkanski narodi zaključili s svojo slavno in nad vse veliko zmago, vstala nova Albanska republika, ki je očistila staro in zaživela kot ljudska in demokratična država.

Naj nas ne moti danes dejstvo, da Albanijo zapadni imperialistični krogi Anglije in Amerike, kakor tudi njih slugi, odriavajo in ji ne priznavajo njenih pravic in zahtev. Naj nas ne moti, da cenijo in podpirajo fašistično Grčijo in zapostavljajo Albanijo in je celo močnejše sprejeti v Zvezo narodov. Resnično nas ne moti to, saj nam je konferenca v Parizu dokazala, da imperialisti ne priznavajo nam Primorcem in FLRJ pravice do svoje zemlje in ne upoštevajo vseh onih veličastnih naporov, ko smo se kot za-

vezniki skupno borili za zmago in dokončni in trdni mir.

Prijateljstvo in bratstvo naših narodov in albanskega naroda je neporokljivo, kajti bilo je sklenjeno in potrjeno v borbi. To bomo tudi dokazali. Prav sedaj, ko Primorska pregleduje dosežene uspehe in zmagoslavno stopa v sklop nove republike Titovih ljudi, je bratski albanski narod doletela težka prirodna nesreča. Pokrajine, ki so dale največ partizanskih borcev, ki so največ žrtvovale in največ pretrpele, so postale žrtve poplave. Gorske reke — hudourniki — so preplavili doline in naselja, uničili pridelek, stanovanjske objekte, živino in terjale večje število človeških življenj.

Bratstvo je neporokljivo! Jugoslavija že hiti na pomoč in zbira prispevke, da

Štiri leta obstoja junaštva in zmag slavi — Prva proletarska divizija

Preteklo nedeljo je I. Proletarska divizija 4. obletnico svojega obstoja. Meseca novembra 1942, bilo je v mestu Petrovcu, se je iz vrst prvih partizanov Bosne, Sandžaka in Črne gore osnovala I. Proletarska divizija. Pot te divizije slavila svojo četrto obletnico, zmag, kjer se je čvrstila in gradila. Sam maršal Tito, ki je živel med borci in se prebijal skupno z njimi v težki V. ofenzivi, je bil ranjen pri vasi Gozna. Dejal je, prva Proletarska divizija — prva politična šola. Iz njenih vrst je zrastle več kakor 500 političnih in vojaških funkcionarjev, poleg tega 24 generalov in 18 narodnih herojev.

Vse sovražnikove ofenzive je prestala neumorna, borbeno in nad vse

Boj za pravico po svetu

V prvih desetih dneh novembra je bilo v Indiji v pokrajini Bengali ubiti okoli 800 oseb, ranjenih pa več kot 1000. V Indiji so streljali množice vsakodnevnega pojav, Nemiri se nadaljujejo.

V južnoameriški državi Kolumbiji je stavka zajela delavce petrolejske družbe. Prišlo je do neredov, pri katerih je bila ubita ena oseba. Stavka transport, električne družbe in železnice.

Ladje Velike Britanije so kršile albansko neodvisnost s tem, da so plule v albanskih teritorialnih vodah. Albanska vlada opozarja vlado Velike Britanije, naj se čiščenje min v krfekem prelivu kakor tudi vsa dela, ki so za to potrebna, vsrjšo le s pristankom Albanije.

Slovenska Koroška je priljubljeno zatočišče inozemskih fašistov, med katerimi je precejšnje število vojnih zločincev. Ti izmečki človeštva so danes pod zavezniško upravo deležni vseh ugodnosti, medtem ko se vsak dan večja števila aretiranih in zaprtih protifašistov.

Nacistični zločinci na Koroškem so oskrnili grobove koroških partizanov, ki so bili pokopani pri Sv. Jakobu v Rožu. Trgali so vence in simbole, ki jih je mladina v počastitev padlih junakov položila na grobove.

V Avstriji, Nemčiji in Italiji, kjer so begunska taborišča, med katerimi so tudi taborišča jugoslovanskih državljanov, vlada popolnoma fašistično razpoloženje, ki ga odločujoči činitelji, to je angleška in ameriška okupacijska armada, zavestno podpirajo. Izdajalci tiskajo časopise, v katerih javljajo, da je »tretja vojna na pragu«. Oblasti proti tem vojnim hujskačem ničesar ne ukrenejo.

Pripadniki ELAS-a so v severni Grčiji osvobodili pet vasi na planini Pindu in postavili ljudsko oblast, razen tega so v zapadni Makedoniji uničili most. ELAS-ovci kot zaščitniki demokratičnih pravic grškega ljudstva nadaljujejo z borbo.

Kongres industrijskih organizacij v ZDA je ob priliki volitev izdal proglas, da bo naletel na močan skupen odpor organiziranih delavcev vsak poizkus republikancev, če bi skušali delavstvu vzeti z muko izvojevane socialne in gospodarske prednosti, ali omejit državljanske pravice. Delavci v ZDA ne spijo, temveč stražijo svoje pravice.

V London so pripeljali devet nemških strokovnjakov za rakete bombe, da bodo pomagali pri delu v znanstveno-raziskovalnih ustanovah. Anglija se silno zanima, morda preveč, za orožje, če pomislimo, da je vojna končana.

V raznih krajih cone A neofašistično nastrojena civilna policija ovira razpečanje slovenskega časopisa. Po zagotovitvi ZVU pomeni to protizakonito dejanje, le da se ZVU za to ne meni.

V zadnjih dneh so bile v Španiji izvršene številne aretacije. Med temi žrtvami fašističnega Francovega režima so številni častniki in podčastniki sedanje, posebno pa nekdanje republikanske vojske, ki so bili do sedaj na svobodi, toda pod nadzorstvom.

Celotno poročilo inspektorja kontrolne komisije tov. Janežiča bomo prinesli v prihodnji številki.

Kjer ni demokracije

Angloameriške oblasti so zaplenile Ljudski dom v Gorici

Ni razlike med požigom Narodnega doma leta 1920. v Trstu in barbarsko zasedbo Ljudskega doma v Gorici in torej tudi ni razlike med enimi in drugimi, ki so te krivice nad ljudskim imetjem izvršili

Razni surovi postopki pristranske ZVU so se v letošnjem letu vrstili drug za drugim. Videli smo to gospodo v družbi z neofašistično drhaljo, ne samo v njihovi družbi, temveč pri bratskem sodelovanju. Angleški in ameriški vojak se je ponižal tako daleč, da gleda v fašističnih izmečkih, v ljudeh, ki zaslužijo največji prezir in zaslužen kazni, ljudi, katerim lahko pomaga, in skupno z golaznijo šovinistov naskakuje demokratične antifašistične ustanove, trga simbole bratstva in borbe, pretepa in zapira delovne ljudi samo zato, ker hočejo biti prosti in svoji gospodari na svoji zemlji.

ZVU je mnogo objubljal, toda njene obljube so bile laž in podlost. Ni redko padla obsojda, ki jo je z zgražanjem izpljunil proti slovenski in italijanski delavci: »Slabši kot fašisti« ali pa: »Da, to so zavezniki — zavezniki nekdanjih Mussolinijevih plačancev.«

Svet se je prepračil o teh dejstvih. Med največje zločine — in mirno lahko rečemo zločine — spada zadnje dejanje ZVU, ko je kljub zagotovitvi, da se narodnih svetinj ne bo dotaknila, vdrla v gorški »Ljudski dom« in ga zasedla. Pred vrati stoji straža 88. ameriške divizije in straži najbolj nečloveško in nekulturno dejanje gospodov pri ZVU. Tudi fašizem je delal prav tako, točno tako, in prav v »Ljudskem domu«. Torej ni med režimom črni srac in med ZVU nikake razlike, kvečjemu, da se to dogaja 25 let pozneje, ko se je gorško ljudstvo zagrizeno borilo vsa leta osvobodilne borbe za prostost, za življenje, za povrnitev pravic, za povrnitev »Ljudskega doma«, ki ga je samo s svojimi rokami gradilo s svojimi prispevki.

Kako je po svetu

Svetovno javno mnenje smatra odpoklic ameriške misije iz Albanije, kot nov primer, kako ameriško zunanje ministrstvo izvaja atomsko diplomacijo do malih držav, ki odklanjajo, da bi se podvrgli sili ZDA.

Amerika hoče znaten del Pacifika pretvoriti v svoje vojaško oporišče, z namenom, da izpodrine predstavnike drugih narodov v posameznih področjih. ZDA hočejo graditi vojaška pomorska, vojna in letalska oporišča in utrdbi ter hočejo imeti tam oborožene sile.

Socialni odbor združenih narodov je na podlagi predloga jugoslovanskega delegata sprejel sklep, naj nudi organizacija združenih narodov španskim republikanskim beguncem vso podporo.

Ameriške oblasti so sklenile vrniti ladje, ki jih zadržujejo v donavskih pristaniščih zgornje Avstrije in Nemčije in ki so last balkanskih držav njihovim lastnikom. Tako bo Jugoslavija prejela svojo lastnino, katero že nad eno leto zahteva od ameriških oblasti.

Antifašistična tržaška mladina poziva vso svetovno mladino k skupni borbi za boljšo bodočnost.

Varnostni svet, ki zaseda v New Yorku je odklonil sprejeti Albanijo in Mongolijo v organizacijo Združenih narodov in je s tem storil hudo krivico in napako. Albanija kot Mongolija sta se aktivno borili proti nazičnim ves čas zadnje svetovne vojne.

V grškem mestu Volosu so obsodili fašisti več častnikov na dosmrtno ječo in na 15 in 10 let robije, ker so sodelovali s pripadniki ELAS-a, ljudskega demokratičnega gibanja.

tov. Levičnik, ki je tudi pozdravil in čestital diviziji za njene zasluge. Tov. Ivan Regent je pozdravil borce, podoficirje in oficirje v imenu KPJK. Čestital jim je in pri tem dejal: »Vam gre velika zahvala, kajti pomagali ste ustvariti novo Titovo Jugoslavijo. Danes pa morate stremeti za tem, da se boste zgradili tako, da boste lahko korakali vzporedno s slavno Rdečo armado.«

Borci so ob teh besedah začutili velik smisel izražene zahteve govornika in enoglasno vzklikali: »Hočemo, hočemo!«

Dalje so borce pozdravili še zastopniki ljudskih oblasti in množičnih organizacij. Žene in mladina so poklo-

Po končani zmagi, ko so naši borci osvobodili Gorico in očistili poslednje sovražnikove postojanke, ko so »Prešernovci« izobesili zastavo svobode nad našo Gorico, je narod znova prevzel dom v svoje roke. Tu je bil sedež vseh demokratičnih antifašističnih organizacij, dom je bil duša in srce vsega političnega in kulturno-prosvetnega gibanja in ustvarjanja. S ponosom smo gledali na ta naš dom in ni ga Slovenca, ki bi ne videl v njem postojanke pravice in dela.

Danes je gnusni, neciviliziran udar že izvršen, umaknili so se poslednji tovariši, nehala je plapolati zastava svobode. 88. ameriška divizija je odigrala vlogo sovražnika, ki si jemlje s tem svojo lastno čast. Zastava z osemindesetimi zvezdami na modrem polju — zastava ZDA — je zavzela prav isti prostor in pomen, kakor nekdanji fašistični prapor.

Številne delegacije so protestirale, po deželje je privrelo v mesto, kot dokaz, da hoče in je prisiljeno braniti svoj dom, svojo kulturo, napredek in pravice. Vsa Juljska krajina z največjim ogorčenjem protestira nad tem korakom naših nekdanjih zaveznikov, jih obsoja in s studom prezira.

Da, gospodje pri ZVU, treba bo dajati odgovor, odgovor ljudstvu, in to junaskemu gorškemu ljudstvu, ki je ustvarjalo fronto, da ste vi laže napredovali in z manjšimi žrtvami, toda zato so bile naše žrtve velike in svete. Tudi tem boste dali odgovor. In končno boste odgovarjali kulturnemu svetu za največji zločin, ki ga je okupator zmožen nad ljudstvom.

Iz San Francisca v ZDA poročajo, da stavkajo pacifiški pristaniški delavci in ni nobenega upanja, da bi se stavka kaj kmalu končala. Delavci so prisiljeni boriti se za svoje pravice — zato pač stavkajo.

Franco, fašistični vodja Španije, skuša na nespreten način opravičiti preganjanje protifašistov, ker skuša frankistični tisk to pojasniti kot »zadržje komunističnega upora«. Če bi Varnostni svet in Združeni narodi razvzeli pravično postopanje proti Francu, bi ljudstvo sprožilo državljansko vojno in vrglo fašistični režim.

V Grčiji se nadaljujejo spopadi med ELAS-ovci in vladnimi četami. Boji trajajo po 30 ur neprenehoma.

V Angliji znižujejo obroke živil, kar lahko primerjamo samo z najtežjimi omejitvami med vojno. Ni nikakih izgledov, da bi v bližnji bodočnosti zvišali obroke, pač pa je v Trstu dosti angleškega blaga, ki se prodaja po žrnoborzijskih cenah, angleško ljudstvo v domovini pa živi v pomanjkanju.

Na seji Sveta zunanjih ministrov o mirovni pogodbi z Italijo, je bilo govora o prepovedi fašističnih organizacij v Italiji. Mnenje Byrnesa, zunanje ministrstva ZDA je, da bi taka prepoved imela v Italiji »zelo nezdruv učinek«. G. Byrnes se prav gotovo ni udeležil borbe kot vojak, sam še ni na lastni koži preizkusil fašizma, zato lahko tako modruje. Najbrže s tem ne soglašajo ljudske množice Amerike, toda on je minister in grozi z atomsko bombo.

Na eni izmed glavnih sej so bile sprejete v organizacijo Združenih narodov naslednje države: Švedska, Islandija in Afganistan. Gospodje imperialisti pa odklanjajo Albanijo, ki se je stokrat bolj borila kot te sprejete države, proti nacistični zveri.

nile kot zastopnice AFZ in ZAMJK cvetje. Komandant divizije, priljubljen nad vse svojim tovarišem — borce in oficirjem, je borce pozval, naj še enkrat zaprisežejo, da bodo najboljši čuvarji pridobitev narodno osvobodilne borbe in vredni nositi ime Proletarske divizije.

Sprejete in odposlane so bile resolucije: vrhovnemu komandantu maršalu Titu, CKKPJ, načelniku generalštaba Jugoslovanske armade, Prezidiu FLRJ in sovjetskemu poslanstvu v Beogradu. Resolucije so vsebovale veliko zagotovilo proletarcev, da bodo zvesti svojim tradicijam in izpolnili vse naloge, krepili z njih krvjo vstalo svobodo in čuvali budno mejo ljudske države.

Sklepi, sprejeti na tretjem zasedanju zbora Ljudskih odposlancev Vzhodno-primorskega okrožja

1. Obvezuje se vse one, ki posedujejo dovolj sredstev in ne obdelujejo zemlje sami, da so obvezani obnavljati svoje poškodovane objekte.
2. Obvezuje se lastniki kamionov, da vozijo enkrat na teden za obnovo, pri čemer naj izkoristijo svoje prazne vožnje.
3. KNOO se obvezuje, da bodo izdelali program obnove, pri čemer bodo upoštevali lastno proizvodnjo materiala ter se bodo s tem čim bolj postavili na lastne noge.
4. V industrijskih krajih je treba organizirati tržnice, kjer bo kmet neposredno prodajal delavcu potrebne kmečke prideleke.
5. Poostriiti mere proti tihotapstvu tako, da bodo tudi krajevni odbori vodili kontrolo nad temi škodljivimi pojavi.
6. Poslovanje krajevnih odborov je treba izboljšati v pogledu nepristranosti, izboljšanja odnosa do ljudstva pri uradovanju ter vestnosti v delu.
7. Krajevni odbori morajo preskrbeti učiteljem stanovanja, kakor tudi skrbeti za materialne potrebe naših ljudskih šol. Prav tako je načrtno postavljati vprašanje prosvetnega dela.
8. Odprava protekcionizma in drugih škodljivih pojavov v davčnih komisijah.

Vsebinska naša ljudske oblasti mora v celoti postati taka kot v Jugoslaviji, ker ima pri nas prav tako ljudstvo oblast v rokah

Nadaljevanje s 1. strani:

lro v 1.2. Naše ljudstvo je trezno in pravočasno spoznalo vso vrednost zdrave valute. Prišlo se je izogibati pritoku metro dnevnemu izgubljanju na vrednosti zaradi inflacije. Naše ljudstvo razume način, kako ustvariti v ljudski državi — pri nas sedaj pod pogoji ljudske oblasti — vrednost denarja. Ni vseeno: ali udarniško delamo — prostovoljno delamo, kot se to dogaja pri nas, ali pa zavrtimo stroj in v enem dnevu natiskamo nove desetine milijonov, kot to delajo nedaleč od nas, koder na ta način varajo ljudstvo.

Naj navedem samo en primer, iz katerega je razvidno, kako naše ljudstvo zvišuje vrednost denarja. Iz fonda za obnovo vasi v višini 30 milijonov lir je naša mladina skupno z delavci in kmeti ustvarila delo v vrednosti 300 milijonov lir.

Na osnovi teh ugotovitev si oglejmo obračun proračuna našega okrožja za dobo 1., 2. in 3. tromesečja skupaj:

Vseh izdatkov smo v tem času imeli 373.322.193 lir (tu ni všteti fond za obnovo), v proračunu pa je za to dobo predvidenih 433.103.706 lir, torej je prihranka 59.781.112 lir. Mislim, da komentarja ni treba. V letošnjem letu bomo torej s proračunom zadovoljivo izšli.

Kljub vsem pozitivnim dejstvom se ne smemo zadovoljiti. Politiko štednje moramo še bolj povečati, zavedati se moramo, da je vse to samo predpogoji, da bomo šli naprej od takozvanega »predvojne normalnega stanja«, ki je bil za delovnega človeka skrajno krivičen!

Oglejmo si sedaj

KAJ JE STORJENEGA V NAŠI OBNOVI

Že lansko leto so bili v nekaterih okrajih doseženi uspehi, toda v začetku letošnjega leta smo imeli še vedno porušeni 4670 hiš in 7000 gospodarskih poslopj. Vsi mostovi na cestah še niso bili betonski. Namesto njih so bili leseni provizoriji, asfaltirane ceste so bile napol razpadle. V zvezi z novoletno poslanico maršala Tita je OF postavila splošno geslo obnove, prevzela organizacijo delovne sile, skrbela za gradbeni material in strokovna učila. Naši delavci in kmetje, naša mladina in žene so v letošnjem letu množično pričeli s prostovoljnimi udarniškim delom. Formirale so se delovne čete in brigade, očistile so skoro po vseh vaseh ruševine, izbrale iz njih še uporabno opeko in železo in pričele graditi. Zlano mladina se je pri tem delu še posebej izkazala. Letos je delalo v raznih akcijah po naših vaseh 14.000 mladincev in mladink, napravili so nad 1 milijon prostovoljnih delovnih ur. Ker smo zlasti v začetku imeli skromna denarna sredstva za obnovo, so delavci v tovarnah in rudnikih poleg udarniškega dela za dvig produkcije in obnove podjetij v mnogih primerih redno odstopali celodnevni zaslužek v fond za obnovo. Še več! Ob nedeljah hodijo udarniško obravljati vasi. — Enotnost našega delavca, kmeta, delovnega inteligenta, ki je bila skovana v

oboroženi borbi, je sedaj v okviru OF dobila odraz pri skupnih naporih za obnovo naših vasei, cest in tovarn. V tromesečnem tekmovanju in v sedanjem tekmovanju za priključitev k Jugoslaviji je ta delavnost rodila lepe rezultate.

Kakšni so rezultati? 2000 hiš in gospodarskih poslopj je bilo popolno in delno obnovljenih v tem letu; nad 500 hiš in gospodarskih poslopj je že uporabljen in že služi svojemu namenu. Nad 1400 pa je pokritih s streho in so v končnem stadiju obnove. Za to delo smo imeli na razpolago 30 milijonov lir, storjeno delo pa ima vrednost 308 milijonov 563.000 lir, torej je doseženo takšno razmerje, da se je iz ene lire gotovine napravilo vrednost 10 lir.

Dograjeni so 4 železobetonski mostovi v skupni dolžini 151 m. Skupno z lanskim letom je zgrajenih 35 betonskih mostov, tako da so skoro vsi leseni provizoriji odpravljani; ostane samo še 24 mostov, katere je treba prihodnje leto nadomestiti z betoniranimi.

145 km asfaltiranih cest je rešeno pred dokončnim razpadom; sedaj se zakrpave, dokončna dela v prihodnjem letu bodo te ceste popolnoma obnovila. Vse asfaltirane ceste bodo s tem popolnoma in trdno obnovljene.

Takšni so rezultati obnove!

TO JE ODGOVOR NA PRIZADEVANJE DOMAČE REAKCIJE, KI JE HOTELA OVIRATI DELOVNI POLET LJUDSTVA

Domači reakciji ni všeč politična enotnost — krepka povezanost naših delavcev, kmetov in delovnih inteligentov. Žal ji je za starimi časi v preteklosti, ko ta enotnost ni bila skovana tako kot danes. Zato je bil med klavnimi domačimi reakcijami najglasnejši del protiljudske duhovščine. Prišli so kricati, da je v nevarnosti vera, da je udarniško delo greh itd. Ali je to protislovno, če je pri nas hitreje obnavljamo kot v kapitalističnih državah? Ali mogoče to, da napravimo delo, vredno 300 milijonov le za 30 milijonov, prihranek pa pomeni ugrabitve valute in sredstva za dvig ostalega gospodarstva v korist delovnega ljudstva? Ne! Ne gre jim zato! Tej protiljudski duhovščini ne gre za vero, ne za ljudstvo — gre jim za reakcionarno politiko, za nadvladje manjšine nad večino. To je jasno pokazal proces proti škofu Rožmanu in Stepincu, katera sta najprej zvesta fašizmu, zločinom, potem pride — po dolgem presledku seveda — na vrsto šele cerkev. Tudi ne moremo nič zato, da sta

prav tako škofa Santini in Margoti. Zakaj se pa na drugi strani ne pričujejo pošteti duhovniki? Zato, ker vidijo v ustavi FLRJ jamstvo svobode veroizpovedi, na drugi strani pa dejanski napredek, ki ga predstavlja zmaga ljudske oblasti. Nobenega opravičila ni zato, da bi morale biti še »nekeke večje garancije« verske svobode itd. Ljudstvo in njegova oblast sta to že nešteto dokazala. Nikdar pa s strani ljudstva ne bodo dane koncesije premagani fašistični reakciji zato, da bi bila stokrat dokazana stvar še enkrat dokazana. Vrsta je sedaj na njih — oni naj dokazujejo. Ničesar drugega naj ne dokažejo kakor to, da so dejansko spremenili svoje belogardistično — zločinsko stališče in da vere ne izrabljajo v politične — reakcionarne namene, pa bodo deležni od strani ljudstva take ocene kot ostali pošteti duhovniki.

Prešel bi sedaj še na nekatera gospodarska vprašanja, in sicer na vprašanja industrije, trgovine in kmetijstva. Še prej je bilo govora

O VELIKI USTVARJALNI ZAVEDNOSTI NAŠEGA DELAVSTVA

Temu primerno so tudi doseženi rezultati v proizvodnji. Skoro povsod je dosežena predvojna stopnja proizvodnje, v nekaterih primerih celo več. Tako je n. pr. v idrijskem rudniku proizvodnja jame 100% povečana z ozirom na predvojno stanje, kljub temu, da se vršijo obnovenjena dela in odstranjujejo posledice gospodarskega izkoriščanja fašistične Italije in Nemčije, kateri nista zagotovili najnujnejšega osiguranja rogov. Važen doprinos k obnovi ima lesna industrija. V času od zadnje skupščine se je izvršila kljub težavam z nabavo materiala elektrifikacija treh vasi v Vipavskem okraju, dalje daljnovid St. Peter — Ilirski Bistrica, kar je pomembno za našo industrijo v tem okraju ter elektrifikacija šentvriške planote. V celoti je električno omrežje naraslo za 62.400 m vodov visoke in nizke napetosti skupno. Zgrajene so bile tri transformatorske postaje. V temu pa so pripravljalna dela za elektrifikacijo 7 vasi v Tolminskem, ene v Idrijskem, ene v Il. Bistriškem ter 6 vasi (s 17 priselki) v Vipavskem okraju. Trgovina je pod sedanjimi pogoji dosegla, da blago prihaja na trg in da so

cene postale trdne. Zaradi izkoriščanja položaja v zvezi z demarkacijsko črto so spekulant, ljudstvu tuji elementi, tekmo tega leta še vedno znova uganjali tiho tapstvo itd. Na osnovi sporazuma z VUJA je naš oddelek za trgovino izdal vrsto uredb, katere zagotavljajo pravilno prodajo in nakup kmečkih pridelkov.

Lahko trdimo, da je oskrba zagotovljena, ker redno dobivamo poleg prehranbenih predmetov tudi kontingente manufakture, usnja, gradbeni material in drugo. Ni pa rečeno, da je s tem že delo v zvezi s trgovino pri kraju. Nasprotno! Ljudski odbori morajo prav tako v tem času storiti vse, da se bo ravno manufakture in usnje pravično razdeljevalo, da se pri tem ne bodo uganjali špekulacije in protekcijskaštvo. Oddelek za trgovino je izdelal načrt za sistem kontrole in ga dal v vednost vsem krajevnim odborom, gospodarski odseki pri okrajnih izvršnih odborih morajo pri tem krajevnim odborom bolj pomagati kot doslej.

Naše nabavno-prodajne zadrge so v tej dobi kljub različnim težavam igrale veliko vlogo.

VPRAŠANJE TRGOVINE V ZVEZI Z RAZVOJEM POSTAVLJA NA TEM POLJU PRED NAS NOVE NALOGE

kajti z dosedaj doseženim načinom trgovanja za bodoče ne moremo biti zadovoljni. Dosedanji način našega trgovanja je samo prehodna stopnja, v tem času sicer nujno potrebna, k trgovini, ki izključuje nepotrebne posredovalce med proizvodnjo in potrošnjo.

Nekaj besed o našem združništvu. Zadrugištvu si je utrl v letošnjem letu precej zdravih poti. Ne mislim tu omenjati vloge zadrugištvu v okviru trgovine, temveč predvsem vloge zadrugištvu pri naši obnovi. Po okrajih imamo danes

58 obnovitvenih zadrug, katere so v obnovi dosegle preje omenjene rezultate. Te zadrge so res na zdrav način vršile obnovo, naši kmetje so v okviru teh zadrug delali kolektivno, delali so za interese vseh članov zadrug. Takšno delo je ustvarjalo na stotine novih hiš ob uporabi mahjne vsote denarja, na tak način bomo v prihodnjem letu obnovo podeželja v veliki meri dovršili.

Pri kmetijstvu je treba ugotoviti razveseljive rezultate. V letošnjem letu je bila zemlja v celoti obdelana,

PRIRASTEK ŽIVINE

šistično Italijo zaradi ekonomskega pritiska (konkurenca italijanskih vin) spreminjati v travnike ali njive, na katerih so bili prisiljeni sejati kulture, ki tu ugodno ne uspevajo. Poglejmo še, kako je potekalo delo na področju zdravstva, socialnega skrbstva ter kulture in prosvete. Kljub temu, da še vedno primanjkuje zdravnikov, je bilo v pogledu zdravstva storjenega mnogo prav v tem, ker so se sedanje okrajne bolnice mnogo izboljšale, predvsem v

šistično Italijo zaradi ekonomskega pritiska (konkurenca italijanskih vin) spreminjati v travnike ali njive, na katerih so bili prisiljeni sejati kulture, ki tu ugodno ne uspevajo. Poglejmo še, kako je potekalo delo na področju zdravstva, socialnega skrbstva ter kulture in prosvete. Kljub temu, da še vedno primanjkuje zdravnikov, je bilo v pogledu zdravstva storjenega mnogo prav v tem, ker so se sedanje okrajne bolnice mnogo izboljšale, predvsem v

šistično Italijo zaradi ekonomskega pritiska (konkurenca italijanskih vin) spreminjati v travnike ali njive, na katerih so bili prisiljeni sejati kulture, ki tu ugodno ne uspevajo. Poglejmo še, kako je potekalo delo na področju zdravstva, socialnega skrbstva ter kulture in prosvete. Kljub temu, da še vedno primanjkuje zdravnikov, je bilo v pogledu zdravstva storjenega mnogo prav v tem, ker so se sedanje okrajne bolnice mnogo izboljšale, predvsem v

opremi in s tem v uspešnejšem zdravljenju. Na terenu se je organiziralo vrsto ambulant, zdravstveni teden je med drugim dosegel tudi to, da politične organizacije na vaseh vodijo mnogo bolj računa o zdravstvu in higieni. Sedaj imamo precej drugačno situacijo kot pa lansko leto v tem času. Vsa važnejša zdravljenja se vršijo v naših bolnišnicah in nismo odvisni od bolnic v coni A kot v lanskem letu. Še več! V naše bolnice prihajajo celo bolniki iz cone A, med dru-

V VASI JE PRODRLA SLOVENSKA KNJIGA

v šolah se vzgaja na tisoče mladine, kulturno-prosvetno delo od življenja naših množic ni odtrgano. Po naših okrajih imamo danes 277 osnovnih šol, katere obiskuje 17.986 mladine, 10 srednjih šol z 2432 dijaki. Na teh šolah poučuje 411 učiteljev in 85 profesorjev. Posebej pa je organizirano strokovno šolstvo. Po vaseh imamo 223 pevskih zborov, 189 prosvetnih društev, 137 dramatskih krožkov, 18 godb, 144 knjižnic in vse to je bilo pod vodstvom OF ustvarjeno v dobi narodno osvobodilne borbe, posebno pa sedaj po vojni. Kaj to pomeni? To pomeni, da nad kulturo in prosveto ne drži več monopo-

O USPEHIH JE BILO GOVORA PREDVSEM ZATO, DA NAŠE LJUDSTVO VIDI REZULTATE

svojih naporov, svoje oblasti, na drugi strani zato, da mednarodna in domača reakcija uvidita, da se stari časi pri nas ne vrnejo in da so pri nas gospodar res delavci, kmetje in delovna inteligenca, na tretji strani pa zato, da moremo stvarno govoriti o bodočih nalogah. Nihče ne trdi, da sedanja urejenost je pri naša blagostanje — nasprotno, govorimo o delu obnove, o naših financah, o produkciji itd. in pri tem samo ugotavljamo, da si Jugoslavlja najhitreje celi rane, ki jih ji je prizadejala vojna. Pravo blagostanje pa bo treba šele ustvariti: da bo to doseženo, verjamejo vsi, ker imamo za to jamstvo — ljudsko oblast.

Na osnovi tega je jasno, da moremo naše letošnje delo oceniti kot korak naprej z ozirom na leto 1945. V lanskem

S PRIKLJUČITVIJO K JUGOSLAVLJI BO VKLJUČENA SLEHERNA NAŠA VAS, PODJETJE, OKRAJ ITD. V CELOTEN JUGOSLOVANSKI GOSPODARSKI NAČRT PRAV TAKO, KOT VSI OSTALI KRAJI JUGOSLAVIJE

Zato moramo storiti že sedaj vse, da se ob priključitvi naredi samo spoj in nič drugega. Kaj to pomeni? To pomeni, da mora biti vsebinska dela naše oblasti že sedaj prav tako kot v Jugoslaviji — saj ima oblast v rokah prav tako ljudstvo, kot v Jugoslaviji. Zakon FLRJ o ljudskih odborih in še drugi zakoni morajo postati v celoti praksa naših odborov oblasti — naših množic. To pomeni, da morajo naši odbori oblasti izvajati oblast tako kot nas uči OF — Ljudska Fronta Jugoslavije, kot nas uči voditelj Ljudske Fronte maršal Tito. Za tako oblast se je ljudstvo borilo. Torej ni nobenega razloga, da bi naši odbori oblasti v tem zaostajali, čeprav trenutno na papirju obstojajo med JK in Jugoslavijo nekakšne meje.

V tej smeri je PPNOO skupno z okrajnimi odbori podvzel že nekaj ukrepov. V skladu s splošnim zakonom o ljudskih odborih se sedaj zaključuje delo, ki pri naša stvarni predlog na upravno razdelitev krajevnih odborov. Krajevni odbori pričena z delom v tej smeri, da dejansko postanejo ne samo upravni organ v administrativnem smislu (če je samo to, ne moremo v takem primeru očitati samo birokracije, temveč star karakter oblasti), temveč regulator celotnega ekonomskega življenja krajevne enice. Na tej osnovi pride do veljave volja delovnega ljudstva, samoupravni značaj krajevnih odborov — skratka vsestranska politika krajevnih odborov, katero dejansko izvaja ljudstvo preko svoje OF.

Na tej osnovi pripravljajo KNOO svoj načrt in v zvezi s tem tudi proračune. Pri PPNOO se je organizirala tudi načrtna komisija, ki je s svojim delom že pričela. Organizirala je organe za načrtovanje pri okrajnih odborih oblasti in z njimi že dela na načrtu za leto 1947. Načrt za leto 1947 bo predstavljal tudi temelj proračuna krajevnih in ostalih oblasti, ki je sedaj prav tako v delu. Mogoče bi kdo mislil, da bi bilo boljše če bi zbor odposlancev govoril o že izde-

lim tudi zaradi plačilnih ugodnosti. Na primer: Operacija čira na želodcu je pri nas 10 krat cenejša kot v coni A. Poleg tega pa naša oblast nudi brezplačno zdravljenje tistim prebivalcem cone B, kateri nimajo denarnih sredstev za plačilo.

Na kulturno prosvetnem polju se vrši dejanski preporod Primorske, ter se tako naglo celijo rane, ki jih je primorskemu ljudstvu zadala fašistična Italija.

PPNOO je za ta teritorij v začetnem času uredilo pristojnost podjetij in to po načelu, da ono trenutno upravlja v večini samo ona podjetja, za katere predvideva, da bodo ob priključitvi prešla v pristojnost Zvezne in Republiške vlade, ostalo pa je prepuščeno okrajem in krajev. Za sprovedbo načrta v samih podjetjih so bila dana podrobna navodila upravam, na tem dela sedaj tudi načrtna komisija.

NAČRT NAM BO PRIN ESEL NOV RAZVOJ

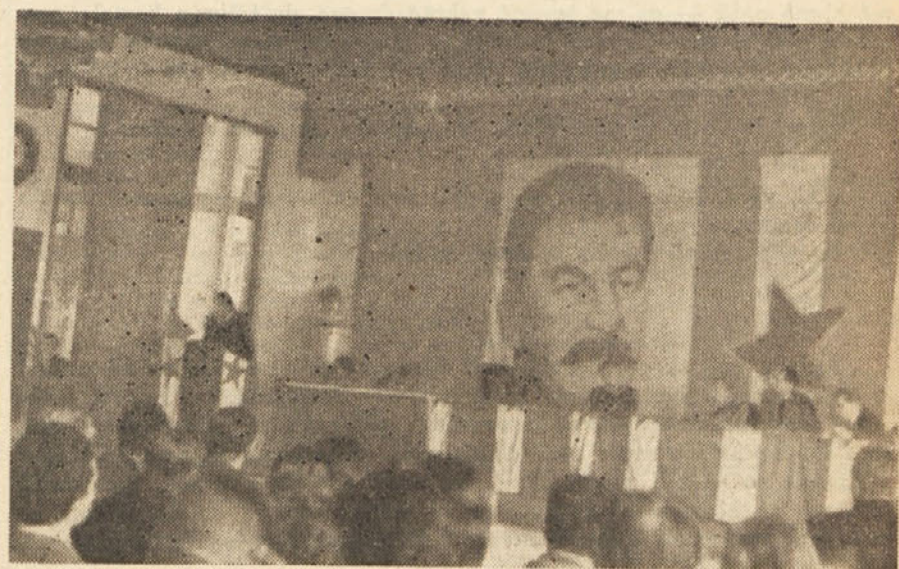
naše trgovine. Čeprav smo prej govorili o izboljšanju preskrbe, je jasno, da moramo še v marsičem zapustiti stare kolesnice trgovanja. V Jugoslaviji se z vsakim dnem bolj zapirajo »škarje« pri cenah, kajti sedanja družbena ureditev ne pozna vrste posrednikov med producentom in konsumentom, kot je to v kapitalističnih državah.

Vse to so stvari, katere morajo naši odbori uveljaviti. Kaj to zopet pomeni? To pomeni, da morajo vsi naši organi oblasti skupno z ljudstvom poznati zakon FLRJ, poznati načela OF, katere ne prestopajo uči, kako je treba delati v državi, koder ima oblast v rokah ljudstvo. Zakon o ljudskih odborih mora postati poznan do dna vsakemu poedincu, delo naših odborov oblasti pa mora postati vsebinska tega zakona. Na ta način bomo imeli uspehe, izognili se bomo marsikaterim napakam, predvsem temu, da bi zamenjali samoupravni značaj ljudskega odbora z lokalpatriotičnim, egoističnim gledanjem. Ljudska oblast je rezultat skupne borbe vseh jugoslovanskih narodov, popolna gospodarska osamosvojitev naše Jugoslavije in blagostanje v njej pa bo prav tako rezultat skupnih naporov delavcev, kmetov in delovne inteligence. Načelo: skupnost za poedince je neločljivo združeno z geslom: poedinec za skupnost!

Mislim, da smo vsi istih misli, da je današnji zbor odposlancev med zadnjimi pred priključitvijo k FLRJ. Jugoslovanski narodi in njegova vlada so prepričani, da bodo v primorskem ljudstvu imeli najboljše državljane, državljane, ki so delovni, delavci, kmeti in delovna inteligenca, ki kot en sam mož stojijo v vrstah svoje OF. Da, tako tudi bo. Porok zato nam je močna vseljudska OF, ki se z vsakim dnem še bolj utrjuje; OF, ki je in bo budna pazila na vse namere reakcije in jo toliko; OF, ki je in bo tudi budno pazila na vse napake pri izvrševanju oblasti, popravljala te napake, učila; OF, ki je in bo mobilizirala tisoče in tisoče našega ljudstva za udarniško delo pri obnovi in v tovarnah ter širila kulturno prosvetno delo, ki odgovarja sedanji družbeni ureditvi.

Zivela OF!

Zivela ljudska oblast — oblast delavcev, kmetov in delovne inteligence! Naj živi priključitev JK k FLRJ! Naj živi naš maršal Tito! Naj živi LRS! Naj živi predsednik vlade LRS tov. Miha Marinko!

Tov. Lidija Sentjurčeva je prinesla o odposlanecem pozdrav IOOF in CKKPS.

Mi pa povemo, da smo ponosni, da je Titova Jugoslavija naša domovina

ZBOR ODPOSILANCEV IN VSE PRIMORSKO LJUDSTVO JE POZDRAVIL TUDI LJUDSKI DUHOVNIK LOJK ALOJZIJ

Pozdravljam vse zbrane, pozdravljam gospode goste, pozdravljam prisrčno vse odposilance!

Dovolite mi, da se na tej pomembni skupščini oglašim tudi jaz. Želel bi, da kot ljudski odposilalec in kot duhovnik povem nekaj stvari, o katerih so govorili že pred menoj. Primorsko ljudstvo se bori za svoje pravice in to angleškim in ameriškim imperializmom ni všeč, prav tako jim ni všeč, da imamo bratstvo z italijanskimi poštenjaki pri nas. Če imajo še kako iskro pravičnosti v sebi, potem morajo na ponovne zahtebe naših diplomatov in diplomatov Sovjetske zveze odstopiti od krivičnih zahtev, če nečajo, da bodo v očeh našega ljudstva postali še slabši in grši, kakor so bili italijanski fašisti.

Dobro se spominjam, da leta 1918 niso šli pri So. Roku v Gorici mogli zbrati Italijani niti dvajset otrok, da bi imeli svoj pouk. To vem jaz kot tedanjji katehet v Gorici. Današnjega stanja pa niso krivi pošteti italijanski ljudje, ampak italijanski imperializem, ki je brezobzirno ozel Slovenecem šolo o materinem jeziku.

To so vse naši zastopniki in delegati v Parizu že predložili in po naših našim nasprotnikom, ki so si vezali oči in mašili ušesa, ker so imeli o žepu vse

druge namene in sicer, kako bi namreč kolonizirali celo Julijsko krajino, kar pa pogum in odločnost jugoslovanskih delegatov preprečuje. Na to smo Primorci ponosni in zmaga na mirovni konferenci je v nas še bolj utrdila ljubezen do nove Titove Jugoslavije.

Rad bi povedal še nekaj o veri. Mislim, da tega ne postavljamo na dnevni red niti jugoslovanska vlada, niti veri zvesta duhovščina, ker za to ni nikake potrebe, ampak postavljajo to na dnevni red tisti, ki jim naša skupna svoboda ni všeč.

Pred kratkim sem dobil v roke obsojanja vredni list »Slovenski Primorci«. Ta list, ki si domišlja, da je katoliški, ker ima to na proi strani napisano, je prinesel doka hujskaška članka o zagrebškem nadškofu msgr. Alojziju Stepincu in o ljubljanskem škofu dr. Gregorju Rožmanu, kakor pravi pod drobnogledom nepristranskega opazovalca, jaz pa pravim, bil je to krivični opazovalec.

V tem listu povišujejo oba škofa, ki sta se hudo pregrešila proti lastnim ljudem, pozabljajo pa, da nista bila sodelavci škofa zaradi svoje cerkvene službe, ampak kot zločinci, ki sta škodovala domovini, svojemu lastnemu narodu, ker sta krivično posegala v po-

soetne zadeve, ki ne spadajo v delokrog škofa, kar je bilo dostikrat dokazano in javno s pričami potrjeno.

Kri je tekla, ranjeni so umirali, kdor je netil ta ogenj, je bil kriv, bodisi škof, duhovnik ali lajik, vsak je kriv, kdor je izvajal pritisk proti ljudstvu, ki se je borilo proti grdim, krotočnim fašistom. Kdor je služil italijanskemu in nemškemu fašizmu in nacizmu, je delal za to, da bi naš narod umrl in ga je torej izdal. V prazni slami se torej valja le grd očitek, klepeta, laž, obrekovanje ki ima en sam namen izrabiti versko čustvo naših ljudi in s tem škodovati našemu ljudstvu in spet služiti tujim, nam sovražnim imperialistom.

Jugoslavija je delala pošteno. Sam maršal Tito je v Zagrebu papeževemu poslancu predlagal, naj spravijo dr. Stepinca kamor ga hočejo, sicer bo moral dati odgovor pred ljudskim sodiščem zaradi dejanj, s katerimi škoduje domovini. Tega opozorila niso poslušali in dr. Stepinac je prišel pred sodišče. Proces je bil javen, prisostvovali so časnikarji in tudi papežev nuncij. Zakaj potem klepetanje?

Mi, ki v Jugoslaviji želimo živeti s poštenimi nameni, blatenje Jugoslavije Nadaljevanje na 4. strani.

Aleksij Tolstoj:

KRUH

»Mraz je še hujše pritisnil, bi dejal,« je z debelim glasom rekel. »Voda v čebričku je zamrznila — ledu ni moči prebiti. Koliko krompirja je poroznalo v skladiščih — strah in groza... In tako, draga Marja...«

Vdova je z bledimi, od solza motnimi očmi gledala mimo Ivana. Vse tožbe so bile zdavnaj povedane.

»In tako, Marja moja draga... Revolucija je moška zadeva. Ti si z dušo zvesta, a šibka. Poslušaj me in se odpelji drugam.«

Že nekajkrat je bil Ivan svetoval vdovi, naj zapusti siromašno hišico in se odpelje v Ivanov domači kraj — v Donsko okrožje, v stanico Cirkso. Tam ni težko najti delo. Tam je kruha dovolj in ni take neusmiljene zime. Vdova se je bala — da je bila sama, se ne bi bila pomišljala. Z otrokom potovati tako daleč v tuj kraj pa se ji je zdelo strašno. Danes ji je spet prišel prigovarjati.

»Ivan,« mu je s tihim obupom rekla vdova. »Ti si mlad, tak korenjak si, zate je vsaka daljava bližnja. Zame je daljava — daljava. Moči so izžete.«

Vdova je očitajoče pokimala z glavo, kakor bi mislila na tiste, ki so bili petnajst let izžemali njene moči. Njen mož, putilovski delavec, je bil pred vojno dvakrat dalj časa v ječi. Leta petnajstega so ga bili kot nezanesljivega vzeli iz tovarne na fronto — s palico namesto puške je bil šel v boj. Tako, s palico, so ga bili tudi pogнали v naskok — v smrt.

»Po krivem,« je Ivan rekel, »po krivem tako misliš, draga, da ni moči. Tukaj si odvečen jedec, tam pa je treba zavednih ljudi.«

»Kaj govoriš, Ivan... Da bi le ta dva prehranila... Zdi se mi — če bi ta hip umrla — nič hudo žal mi jih ne bi bilo... Le kako naj ostaneta živa — tako majhna sta... Pa bo še tako, da pojdetta, siroti brez očeta in matere, kruha prosit.«

Odvrnila se je in obrisala nos, nato oči. Ivan je rekel:

»Vidiš... Tam pa je za otroke raj: Donsko okrožje, pomisli. Kruh, mast, mleko. Tam — vidiš, kako je tam...« Ivan je postavil komolec na mizo in stegnil prst z grbastim nohtom naprej. »Jaz in moji bratje smo se rodili v Cirksi, in tudi tatka je tam rojen. Toda imeli so nas za priseljence, za 'hohle', skratka — za tujce. Kozaki so bili lastniki zemlje, kozaki so volili atamane... Zdaj so naši 'hohli' seveda zahtevali oboje, zemljo in pravice — enako, kakor imajo kozaki... Staničniki do danes ne čutijo samo sovraštva — ampak krvavo mržnjo. Kozak je oborožen, na konju, in drzen človek. Naši pa — samo puške so s fronte prinesli. To ni Don — smodnik je.«

Marja se je nasmešnila z zabrekli očmi:

»Ti pa praviš — raj, in me vabiš...«

»Don je velik. V take kraje pojdeš, kjer je boljševiska oblast trdna. Dali ti bodo delo, na Donu boš naš človek za zvezo. Od kod pa prihaja kruh v Petrograd? Z Dona... Razumeš? In otroka, ta dva zrediš tam kakor puška...«

Marja je gledala mimo nje, s shušanim, še prijetnim obrazom obrnjena proti zamrznemu okencu, skozi katero je komaj opazno lila v izbo zimska svetloba.

»Petnajst let sem tu preživela...«

»Te kolibe, Marja, ti nikar ne bodi žal — že davno bi jo bilo treba požgati. Palače bomo zidali — samo malce potrpi.«

»Verjamem, Ivan... Moči mi manjka... Nu kaj, če ti tako praviš, pojdem...«

»Seveda pravim,« se je Ivan zasmejal. »Ženske ste vendarle čuden svet...«

»Tako govoriš, ker si mlad... Zdajle, vidiš, sedim — in mi ni nič, če pa vstanem — mi vse zaplava pred očmi, in v glavi se mi vrtil.«

»Nu, veseli me, spravimo te od tod...«

Ko se je tako pomenil z vdovo, se je Ivan oblekel in opasal.

»Danes pojdemo k buržujem, prebitke pobirat... In kako spretno jih skrivajo ti vrage! Onkrat: takole, vidiš gre hodnik — mi že odhajamo, nič nismo našli — pa me tavaš nehoti dregne, da trčim s komolcem v steno: glej si ga — konec hodnika je pregrajen, opne so šele nedavno nalepljene. Pregrado smo razbili kakor bi trenil — pol stotine pudov sladkorja je bilo za njo...«

Odprl je vrata v vežo. Marja je polglasno vprašala za njim:

»Kruh si menda ves pojedel?«

»Da, vidiš, kako je bilo — oddati sem ga moral — razumeš, nekdo je bil lačen...«

Ivan je mahnil z roko in stopil iz hiše.

2

Čedalje bolj skopo, čedalje bolj žilavo so dotekali življenjski sokovi iz črnozemskega života dežele na sever — v Petrograd in Moskvo. Izvoljene preskrbovalne uprave, ki so vodile pobiranje in razdeljevanje žita, so slabo opravljale svojo reč, nekatere pa so ta posel še nalašč ovirale: v uprave so se bili vrinili člani sovražnih političnih strank, menševiki in eseri, da bi se z lakoto borili proti boljševikom za oblast. Lakota se je čedalje razločneje risala v zavesti kot najzanesljivejše, smrtne rane zadajajoče orožje.

Boljševikov ni bilo mnogo — peščica kakih tri sto tisoč ljudi. Njih cilji so ležali v daljni prihodnosti. Za današnji dan so obljubljali mir, zemljo in trdi boj za bodočnost. V bodočnosti so razvijali perspektivo malo da ne fantastičnega okolja, svobode, kakršne domišljija skoraj ni mogla objeti, in to je pritezalo in navduševalo tiste iz stopetdesetih milijonov, ki bi bila zanje vsaka drugačna ureditev sveta pomenila večno suženjstvo in brezupen trud.

A tej prihodnosti so zdaj grozili lakota, mraz in devet in dvajset nemških divizij, ki so v pričakovanju miru ali vojne stale na meji od Črnega do Baltskega morja.

Za Nemce je bil čimprej mir s Sovjetsko Rusijo ugoden. Nemško poveljstvo se je vsem zlovestim dejstvom na kljub zanašalo, da ob pomladni ofenzivi prebije angleško-francosko fronto. Ludendorff je pripravljaval zadne rezerve, a dobiti jih je mogel le tedaj, če sklence posebni mir s Sovjetsko Rusijo.

Nemški zastopniki v Brestu Litovskem, kjer so se vršila mirovna pogajanja, so bili celo voljni, da se zadovolje z dokaj skromnim plenom. Potrebovali so ita in miru z Rusijo za vojno na zahodu. V Avstro-Ogrski je lakota e trkala na vrata prestolnice, in minister za prehrano je bil ukazal oropati nemške tovarne ladje, ki so plule po Donavi v Nemčijo. Avstrijski minister grof Czernin je histerično pospeševal pogajanja, da bi dobil iz Ukrajine žito in mast.

To je razumel in na to se je zanašal Lenin, ko se je boril za mir, za oddih od vojne, ki je bil potreben kakor zrak in kruh — vsaj nekaj mesecev — toliko, da se okrepi novorojeno dete — mlada sovjetska oblast.

Na posvetovanju Osrednjega odbora — skupno s člani boljševiške frakcije Vseruske skupščine sovjeto — je Leninovo stališče dobilo petnajst glasov: zmaga je ostala »levim komunistom«, ki so hrupno terjali takojšnjo vojno z Nemci.

Cez tri dni se je zbral Osrednji odbor. Na njem je Lenin prebral svoje mirovne stavke. »Levičarji« so bili na tej seji v manjšini. Proti Leninu so nastopili trockisti s svojim izdajalskim stališčem — ne miru ne vojne. Lenin ni dobil večine. (Nadaljevanje sledi.)

Nadaljevanje s 5. strani.

obsojamo in lahko povemo samo to, da smo ponosni, da je Titova Jugoslavija naša domovina danes najbolj ugledna dežela v svetu.

Sam maršal Tito je v svojem govoru v Opatiji in v Zagrebu dejal, naj se duhovščina drži ljudstva in naj opravlja svojo službo. To je za pošlene duhovnike dolžnost in nič drugega, in prepričani smo, da se bodo tudi strele izobčevanja pošteni rodoljubov razbile ob steni božje pravčnosti in da bo zgodovina obrodila izdajalce, ki organizirajo bratomorne križarje, kakor jih obsoja danes ves pošteni svet.

Dragi odposlanci, mislim, da sem vam povedal vse, kar mi kot preprostem duhovniku leži na srcu in kar je, to čutilim po svoji najboljši vesti, moja dolžnost, moja sveta dolžnost, da

vam povem. Vi pa povejte ljudem, da pošteni duhovniki cenimo njihovo oblast, povejte ljudem, da bomo spoštovali, kakor doslej, zvesto njihove ukaze. Povejte jim, naj še s tako ljubeznijo delajo naprej svoja dobra dela, kakor so jih dosedaj in naj bodo prepričani, da je Bogu všeč, če kdo bližnjemu dobro napravi.

Dragi odposlanci, srečen sem, da smem biti danes med vami, ko govorite o svojih gospodarskih uspehih in o načrtih in ponosen sem na to, da sem lahko danes med vami. Pozivam vas, da vsi skupno ozkličemo:

Naj živi naša ljudska oblast!
Naj živi naša Osvobodilna fronta!
Naj živi naša Titova Jugoslavija!
Naj živi maršal Tito!
Prepudnost božja naj čuva nas vse in našo domovino Titovo Jugoslavijo!

Odposlanci nastopajo s predlogi

Poročilo tov. Perovška je bilo sprejeto z vseplošnim odobravanjem. V resnici je tov. tajnik PNOO-ja samo prelistal in osvetlil vse napore ljudskih oblasti v tem letu, torej prikazal delo in delovne uspehe ter polet ljudstva samega. V tem poročilu je vsak odposlanec videl svoje lastno delo in delo onih, katere je zastopal na zboru.

Sledila je diskusija, ki je bila stvarna, zdrava in razsodna, kajti diskutanti so stremeli za tem, da čimbolj dojamajo smernice govornikov, to se pravi, da dvignejo obnovo in izgradnjo do možne in stvarne višine. Saj ni nihče fraziral in obljuboval, da bosta jutri tu raj in nebesa na zemlji, nasprotno, vsak se je trudil, da bi skupnosti dokazal, kje in kako bi se delo za procvit in splošni napredek dvignilo in pospešilo.

Odposlanec iz koprškega okraja tovariš Rabin je govoril o obnovi cest in elektrifikaciji, ker je to problem celotnega okraja in bi dobre ceste in elektrika pripomogle do hitrejšega razvoja.

Odposlanec iz ilirskobistriškega okraja je poudarila, da je treba uspehe ljudske oblasti pravilno prenesti na delovno ljudstvo. Osvobodilna fronta je pokazala, da je bil, kjer je ona vodila obnovo uspeh zajemčen in dosežen, kajti z delom se ni čakalo, temveč so se naskočile ruševine — in delo je zmagalo. Prav frontaška zavest, zavest, da je v skupnosti glavna gibalna sila, je ustvarila silen dvig in naredilo se je trikrat, celo štirikrat več, kakor bi se bilo sicer.

Ilirski odposlanec tov. Kavčič je govoril o obnovi v svojem okolišu. Prikazal je in pohvalil pobudo rudarjev, žen in mladine kakor delavcev sploh.

Spet drugi odposlanci so ostro obsojali vse one, ki jim obnova ni mar in si ustvarjajo samo sebi dobičke. Ugotovili so, da bi prav taki ljudje morali pomagati, prispevati k skupnemu obnovitvenemu delu. Zato je kot predlog bilo stavljeno določilo, da so tudi lastniki pre-

voznih sredstev dolžni s prevozom prispevati za obnovo, izkoristiti prazne vožnje. Spekulantstvo v trenutkih, ko skupnost gradi in žrtvuje, je nedopustno — še več — škodljivo je.

Lahko trdim, da je tako izvajanje bilo sprejeto s splošnim odobravanjem in so odposlanci odločno sprejeli predlog kot sklep, katerega so izglasovali vsi prisotni.

Omenim naj, da so se tega zbora udeležili tudi odposlanci, ki so italijanske narodnosti, in to iz koprškega okraja. Njim se je diskusija vzporedno prevajala v italijanski jezik, da so poteku lahko aktivno sledili.

Odposlanec vipavškega okraja tovariš Hrast je najprej poudaril, da je treba izkušnje letošnjega leta izrabiti pri sestavi

Josipu Brozu - Titu, maršalu Jugoslavije

Odposlanci vzhodno-primorskega okrožja vam, dragi tovariš maršal, s tretjega zasedanja okrožne skupščine lahko ponosni sporočamo, da je primorsko ljudstvo o dostojni meri razumelo vašo novoletno poslanico in se odzvalo njenemu pozivu.

O tem pričajo kar zapovrstjo tri plodonosna tekmovanja, izmed katerih je drugemu dalo naše ljudstvo naziv, posvečen vašemu imenu. S tem je hotelo še posebej pokazati vso svojo ljubezen, ki jo čuti do vas, tovariš maršal, in do naše skupne domovine Jugoslavije. Uspehi, o katerih danes razpravljamo odposlanci, so plod globokega, zavestnega dela našega ljudstva, ki je strnjeno po brigadah na čelu z našo ponosno mladino obnovilo doma nad 2000 hiš, celo vrsto mostov, kilometre in kilometre cest, se udeležilo gradnje Mladinske proge v Brčnem tld. Prezirajoč vsak napor, vse težkoče in z odločnim nastopom proti hujskaškim izdajalcem delovnega ljudstva, ki so skušali ovirati naše delovne napore, ustvarja tudi primorsko ljudstvo trdne

gospodarskega načrta za leto 1947. Osvobodilna fronta naj mobilizira ljudstvo pri sestavi skupnega načrta, in v tem smislu so odposlanci sprejeli predlog, da se sestavi načrti za leto 1947 do 5. decembra.

Kako pošteno gledajo na stvar, je dokazal odposlanec Podpečan (tolminski okraj), ki je udaril po nezdravem ostanku prekapčevalstva pri prodaji poljskih pridelkov zlasti krompirja. Prejel pa je zagotovilo, da »Prerad« želi dela na tem, in sicer bo možna zamenjava 100 kg krompirja za 15 kg koruze ali pa odplačilo v denarju.

Vipavski odposlanec tov. Lavrenčič je opozoril, da mora davčno vprašanje zanjeti progresivno obliko. Davke je treba plačevati po nekem sistemu in ne, kakor bi se komu ljubilo. Dobil je zagotovilo, da se davčno vprašanje urejuje, in to smotno, in da bodo davčne komisije v zvezi s krajevnimi oblastmi določile dohodke in na tej podlagi odmerile višino davka.

Tov. Šavljic iz Grgarskega je bil mnenja, da naj se ustanavljajo krajevna obrtniška podjetja. Takoj je to podprl in dokazal kot dobro zamisel idrijski odposlanec tov. Kavčič, ki je opozoril, da se to pri njih že dejansko dogaja.

Načelnik prosvetnega oddelka pri PNOO-ju tov. Juš Štante je nagovoril odposlance in jim prikazal stanje šolstva, potrebo po intenzivnem kulturno-prosvetnem delu, kot neogibne potreben pogoj za dvig kulture po vaseh pa dajati možnost vsem slojem, tudi najrevnejšim, da bodo deležni šolske izobrazbe. V splošno korist ljudstva bo če bo do bivanja razumelo in pravilno cenilo moč, ki jo lahko nudi prosveta za splošen napredek domovine.

in neporušne temelje mladi Jugoslaviji na njenih zapadnih mejah.

Dragi tovariš maršal, prav dejstvo, da pri vseh naših naporih čutimo blagodejne roke naše Jugoslavije, silno moč delavnih množic v njej, prav to dejstvo nas še bolj jekleni v dneve, ko roparski imperialisti barantajo z usodo naše zemlje.

Pozdravljamo, tovariš maršal, vaše miroljubne poskuse v pogledu rešitve spora o Julijski krajini, ki ga je uprizorila imperialistična drhal zato, da bi onemogočila mirni sporazum med dvema mejnima državama, med našo ljudsko državo Jugoslavijo in med poštenimi, demokratičnimi množicami Italije. S tem Jugoslavija ponovno dokazuje, da je poleg Sovjetske zveze najtrdnjši branik miru v svetu, ob katerem se bodo razbili vsi zločinski poskusi reakcije, da bi svet orglji v novo vojno. Za to Jugoslavijo je vredno še več, za to Jugoslavijo je dostojno delati.

Naj živi na tovariš maršal Tito!
Naj živi naša skupna domovina — FLRJ!

FLRJ!

KAKO je človek postal velikan

Ivan Petrovič Pavlov, ki je dolgo vrsto let proučeval delovanje človeških možganov, je z največjim zanimanjem opazoval, kako se vedeta njegova gosta Roza in Rafael. Pripovedovali so nam, da se je dolgo časa mudil pri njima in proučeval njuno vedenje. Opici sta se vedli nesmiselno in brez reda. Komaj sta se lotili kakega dela, že sta se obnili k drugemu.

Opazoval je Rafaela, ki je z resnim obrazom gradil svojo piramido. Nenadoma pa je zagledal žogo in pustil takoj kocke ter začel tolči po žogi z dolgo kosmato roko. Nekaj trenutkov pozneje je pozabil tudi na žogo, ker se je zagledal v muho, ki je lezla po tleh.

Ko je Ivan Petrovič opazoval šimpanzovo neusmerjeno prizadevanje, je izpregovoril, kakor da glasno misli: »Kaos, kaos!«

V kaotičnih opičjih kretnjah se je jasno odražalo kaotično delovanje njenih možganov, ki ni bila prav nič podobno urejenemu in zbranemu delovanju človeških možganov. In vendar je opica dovolj razumna in dovolj dobro ustvarjena za življenje v svojem domu, v gozdu, v tistem malem svetu, ki se mu je prilagodila v teku milijonov let.

Nekoč je prišel v stanovanje, kjer sta živela Roza in Rafael, kinorežiser, da bi ju posnel. Dogovorjeno je bilo, da izpuste opičji par za kratek čas na svobodo. In glej, čim sta se opici znašli na prostem, sta se takoj povzpeli na bližnje drevo in se začeli navdušeno gugati, držeč se z rokami za vejo. Na drevesu sta se počutili bolj doma kakor v svojem prijetnem, lepo opremljenem stanovanju.

Doma v Afriki prebiva šimpanz v gornjem nadstropju gozda. Na grevenih vejah si naredi gnezdo. Na drevo se povzpne, ko beži pred sovražnikom. Na drevesu dobi svojo hrano: sadje in orehe.

Tako se je prilagodil drevesu, da potuje po navpičnem drevesnem deblu veliko bolje, kakor po ravni zemlji. Tam, kjer ni gozda, ne najde šimpanza.

Nekoč se je odpravil učenjak v

Afriko, v Kamerun, da bi opazoval, kako živi šimpanz doma, v svoji domovini.

Učenjak je polovil kako desetorico šimpanzov in jih naselil v gozdu blizu svoje pristave, da bi se živali tu počutile kakor doma. Da bi mu pa ne ušle, je napravil zanje nevidno kletko. Kletko pa je napravil samo s pomočjo dvoje orodij: sekire in žage.

Po učenjakovem nalogu so drvarji posekali vse drevje okrog majhnega gozdnega zemljišča, tako da je bilo to zemljišče nekak gozdni otok sredi odprtega polja. Na tem otoku je učenjak naselil svoje opice.

Učenjakov preudarek je bil pravilen: opica je gozdna žival, zato ne bo zapustila gozda iz proste volje. Opica se ne more naseliti na odprtem polju, kakor se ne more preseeliti medved v puščavo.

Ko smo torej dognali, da šimpanz ne more zapustiti gozda, kako se je potem njegov sorodnik, človek, rešil gozda?

NAŠ JUNAK SE UČI HODITI

Naš gozdni prednik se ni rešil iz gozdne kletke v enem dnevu, niti ne v enem letu. Več sto tisočletij je minilo, preden se je toliko osvobodil, da je mogel stopiti iz gozda v stepto in v nepogozdene ravnine.

Preden pa je mogla gozdna žival raztrgati verigo, s katero je bila prikovana h gozdu, je morala najprej zlesti z drevesa in se naučiti hoditi po zemlji.

Še v današnjih časih se mora človek trudoma učiti hoditi. Kdor je bil kdaj v dečjem domu, ve, da je posebna skupina otrok, ki nočejo ostati na mestu, pa še ne znajo hoditi. Treba je nekaj mesecev, preden se kobačavec izpremeni v hodca. Pač ni šala hoditi po zemlji, ne da bi se opiral nanjo z rokami in se oprijemal bližnjih predmetov! To je veliko težje kakor pa naučiti se vožnje na kolesu!

Če so otroku potrebni meseci, da se nauči hoditi, je naš prednik potreboval za to ne mesece, marveč tisočletja.

Res da se je naš prednik že v tistih časih, ko je še živel na drevesih, večkrat spustil za kratek čas na zemljo. Verjetno je, da se ni ves čas opiral z rokami na zemljo in je napravil dva ali tri korake, kakor to dela včasih tudi šimpanz. Toda dva ali trije koraki je pač nekaj drugega kakor petdeset ali sto korakov.

Za to pa so bile potrebne dolge in vztrajne vaje.

Kajpak naš prednik bi bil utegnil ostati še naprej četveroonožna žival. Tedaj pa ne bi bil postal človek. Človeku pa ni kazalo, da bi se pri hoji opiral na roke, ker so mu bile potrebne za drugo delo.

KAKO SO NOGE RAZBREMENILE ROKE ZA DELO

Že v tistih časih, ko je naš gozdovni prednik živel na drevesih, se je naučil roke drugače uporabljati kakor noge. Z rokami je trgjal sadje in orehe, z nogami je gradil gnezda v rogovilah debela.

Toda roka, ki je mogla prijeti orehe, je mogla prijeti tudi kamen ali palico. Roka, držeč kamen ali palico, je pač še vedno ista roka, samo da je zdaj daljša in močnejša.

S kamnom je bilo mogoče razbiti oreh s trdo lupino, ki je zobje niso mogli pregristi. S palico pa je bilo mogoče izkopati iz zemlje užito korenino.

Polagoma je naš prednik začel uživati poleg navadne hrane tudi sicer njemu tujo hrano — hrano ptic, rovk, krto in miši. Sprva je to delal samo ob času lakote, ko je bil že ves gozd okoli njega opustošen od opičjih čred. Potem pa, ko mu je tuja hrana že dišala, e je vedno pogostejše spuščal na zemljo in jo iskal. Ril je po zemlji in kopal iz nje s palico gomolje in korenine. S kamnom je dobel in drobil panje in dobil v njih ličinke žuželk.

Da pa je mogel z rokami delati, jih je moral osvoboditi drugega dela — hoje. Čim več so bile zaposlene z delom roke, tem več so morale noge same hoditi,

(Nadaljevanje sledi.)

Demobilizirani borci, Primorska vas ne bo pozabila

Iz vseh krajev Primorske se poslavljajo Titovi borci, iz krajev, kjer so prebivali toliko mesecev, kjer so se borili in krvaveli. Ko jih gledamo odhajajoče, vidimo, da so prav taki, silni in polni volje in poguma, kot so bili takrat, ko so v sestavi slavne IV. armade prebijali sovražnikove vrste in kakor val zalili našo Primorsko in ji prinesli svobodo.

Ko se poslavljajo, nam zagotavljajo, da se njih misli, čustva in volja ne bodo prav nič izpremenila. Se vedno bodo vojniki jugoslovanske armade, še vedno bodo v duhu prisotni v vrstah svojih edincev, katere so služili in vzljubili in v katerih so povezani tovariši soborci. Marsikomu je hudo, med seboj si pravijo: »Ne morem si misliti, da bom čez nekaj dni sam, brez puške, brez čete, brez tovarišev.« Ko se poslavljajo iz vasi in mest spet pravijo drugi: »Nikoli si nisem mislil, da bom tako težko odhajal. Zelzel sem domov in naše kraje, danes ko se bo to izpolnilo, mi bo težko.«

Poslavljajo se je mladi Jovo od prijazne koprške vasi, od koder vidiš lesket valov našega morja. Zena, istrska mati, mu je stisnila roko in mu dala priporočilo na pot: »Ne pozabi nas in pridi nas obiskat.« Jovo se je zazrl čez pokrajino tja do belega Koprja, ki se zrcali v plavini morja. Misli je na svojo Bosno, kjer ga čakajo domači, misli na gozdne planine, na reke in na dom. »E majko, ja volim ovu zemlju, baš mi je težko sad da odlažim. Pričati ću svojim o vama, pa neću, da vas zaboravim nikada.«

Po cesti stopajo čvrsto edince borcev, spremlja jih pesem: »Naša si o Istro mila, naša si i naša češ narodna ostati.« Da, to so naši fantje, bratje borci, ljudstvo se težko posavlja od njih. Domov gredo, enega čaka delo v tovarni, drugega zemlja, svojci, matere, žene in otroci, marsikateri nima doma, ker ga je uničil sovražnik, toda vsi gredo v svobodno življenje, ki so ga pomagali sami ustvariti.

In oblasti, ljudska oblast jih pričakuje, ker prihajajo prekaljeni, mo-

ni in bodo gradili naprej, ker bodo prinesli nezklonljivo voljo, upornost in požrtvovalnost borca iz partizanskih vrst. Tako bo lepo delati, lepo bo živeti. Domovina jih sprejema kot mati svojega sina. Titova republika je velik dom, kjer lahko vsak najde svoj zalušek, svoj dom in povsod brate in sestre — tovariše.

Primorska, junaški borci, vam daje na pot zagotovilo: Ne bomo nikdar pozabili, da ste naši, da ste pomagali uresničiti naše stoletne sanje po svobodi in prostosti.

V Koprju so se poslavljali že v civilnih oblekah, le od titovke se niso mogli ločiti. Sprejela jih je na lepo okrašenem Titovem trgu mladina, žene in vse množične organizacije. Vsi so se hoteli posloviti od njih, govorili so jim, naj ponesejo širom močne re-

publike Jugoslavije borbene pozdrave bratom v Bosni, Hrvatski, Hercegovini, Srbiji, Makedoniji in Crni gori.

Poslovile so se posamezne vasi, Sv. Anton pri Koprju zelo prisrčno. Tovarišica Armida in mladinec Mirando sta jih nagovorila. Poslovil se je še njihov tovariš komisar, mladinke pa so poslavljajočim pripelje rdeče nagelne. Skromne darove so radi sprejeli z zagotovilom, da bodo vedno pripravljene, če bo treba. Spremljala jih je godba in domača harmonika. S pesmijo so prišli, bila je borbena, z borbena pesmijo so odhajali.

In tako so se poslovili Idrijsčani in povsod, kjer so odhajali borci.

Ilirska Bistrica se je prav tako bratsko poslovila od njih in jih obdarovala. Demobilizirani borci pa so podarili mladini zastavo.

Demobilizirani borci pri odhodu iz Ilirske Bistrice so podarili zastavo mladini in se zahvaljujejo za darila

Da si bomo na jasnem

Ko spremljamo politične dogodke v svetu, nam nehotе vedno znova prihaja pred oči delo mirovne konference v Parizu, kjer je prišlo do temeljitega spopada med poštenjem in med surovim imperializmom, iz katerega so izšle pošene ljudske demokratične države zmagovite, zmagovite iz dveh razlogov. Zato, ker so kljub »glasovalnemu stroju« onemogočile angloamerikanskim imperialistom vsiliti svetu njihov brutalno politiko, ki naj bi zmagala v razbitju sveta v dva bloka, in ker so ne samo svojim narodom, ampak vsemu demokratičnemu svetu ljudske demokratični zastopniki, kot so Sovjetska zveza, Jugoslavija itd. pokazali, da prevzema angloameriški svet vlogo surove politike, katero so milijonske množice vsega sveta v borbi proti fašizmu obsojile in v lastni krvi zadušile.

Tako je dejansko spoznal ves demokratični svet, da se pod tenko plastjo zapadne demokracije skriva najogabnejša politika nasilja, »dolarska politika«, »politika monopolov in trustov«, ki ne gazi samo svojih lastnih obljub, smatrajoč mednarodne pogodbe za kos papirja, ampak ropa in slaci svoje lastne narode v brezglavem zaletu za profiti. Lahko rečemo, da je zapadni imperializem sam razmaknil zaveso »zapadne demokracije«, ki je predstavljala samo pesek v oči nepoučenih. Le en pogled demokratičnega sveta za to zaveso je že pokazal vse bistvo kolonialne »dolarske politike«, ki z lepo zvnečimi besedami zvrča v prepado svojega imperializma zaslužene narode, katerih klic po pravici tlačijo z brezobzirnim terorjem njihovi guvernerji. In s takim načinom svoje politike skušajo ti nečloveški imperialisti stopiti celo na sama evropska tla, desetletja mučena po njihovem defetu fašizmu, in pri nas v Trstu napraviti tak kolonialni raj.

Proti temu je dvignil ves demokratični svet svoj klic ogorčenega protesta, dasi ni tako od blizu mogel videti in spoznati trpljenja primorskega ljudstva v coni A, kjer nebrzdane fašistične bande in vse mogoče policije terorizirajo in pobijajo ljudstvo, kakor to vidimo prav mi v osvobojenih predelih Primorske. Ves svet je obsodil tako nečloveško postopanje in pozdravil mirno ljube napore Sovjetske zveze, Jugoslavije in ostalih naprednih držav, da onemogočijo na tem predelu izigrati imperialistom najbolj zaželene karte ogrožanja svetovnega mira.

Celo same italijanske demokratične množice so spoznale, da mednarodnim imperialistom ne gre za to, da vzamejo Trst Jugoslaviji in da ga dajo Italiji, ampak da vzamejo Trst i Jugoslaviji i Italiji in da ga lepo uvrste v sklop svojega brezvestnega guvernerskega imperialističnega režima. Demokratične sile Jugoslavije in Italije so krenile na pot medsebojnega sporazuma, sporazuma, ki bi odstranil mednarodnega mešetarja v osebi angloameriškega imperializma.

Na tej poti demokratičnega sporazuma sta se srečala zastopnika Jugoslavije in Italije, kar nam dokazuje obisk generalnega tajnika Komunistične partije Palmira Togliattija pri maršalu Jugoslavije Titu.

Nič čudnega ni, da je prav najnaprednejša sila italijanskega naroda — Komunistična partija — prva uvidela, da je samo sporazum z demokratično Jugoslavijo realna rešitev problema v Juljski krajini, ki lahko prinese pozitivne rezultate, še več, ki more biti most za bodoče sodelovanje med Titovo

Jugoslavijo in novo demokratično Italijo. Ta obisk je najsilnejši dokaz, da se svetovni problemi lahko rešujejo samo na najbolj globok demokratičen način, ki odstranjuje mešetarsko vmešavanje ljudski demokraciji nenaklonjenih imperialistov in s tem odstranjuje vsa hujška načela imperialistične politike.

Odmev praznovanja velike oktobrske revolucije je silen, ker nam prinaša ponovno potrdilo za pravilnost naše ljudske demokracije in nam kaže jasne perspektive za jutrišnji dan. Referat sekretarja Komunistične partije boljševikov tov. Zdanova je verna slika silnih ustvarjalnih delovnih naporov narodov Sovjetske zveze, ki s smotnim, požrtvovalnim delom gradijo svojo socialistično državo, edino domovino, ki je v pretekli vojni z lastnimi silami dokazala, da je samo socialistična država sposobna kljubovati, ne samo uspešno kljubovati, ampak tudi streti teroristične zveri osvajaških fašistov in imperialistov. Vse silne množice Sovjetske zveze ponovno dokazujejo, da divja vihra fašističnega besneja po zemlji Sovjetske zveze ni omajala silnega, gigantskega delovnega poleta sovjetskih ljudi, ni povzročila ustvarjalnih kriz, ker bistvo socialistične države ni na papirju izoblikovan ukaz, ampak je v krvi priborjena pravica delovnega ljudstva, ki je tesno, neolčljivo združena z bistvom sovjetskih ljudi. Govor tov. Zdanova jasno dokazuje veliko ljubezen sovjetskih ljudi do svoje domovine, do velike socialistične Sovjetske zveze, ki je v mednarodni politiki pokazala, da zagovarja stališče mednarodnega sodelovanja sil, ki so izšle zmagovite iz borbe proti fašizmu, in plemenitega tekovanja med državami. S tem Sovjetska zveza znova v očeh milijonov in milijonov ljudi vsega sveta dobiva vedno novega ugleda, in srca vseh množic na svetu ljubijo tako državo, kakršna je prav Sovjetska zveza.

Ob teh neprecenljivih vrlinah domovine sovjetskih ljudi ves svet še bolj ostro spoznava nagnusno politiko angloamerikanskega imperializma, ki se boji zagovarjati politiko brezobzirnega, nečloveškega terorja, politiko razbijanja, »dolarsko politiko«, zločinsko politiko, in s tem dokazuje, da mu je bila brez nadaljnega vseč krvočelna fašistična tiranija, ki je sesala skozi leta Sovjetsko zvezo in njene narode, obošala in morila demokratične množice vse Evrope, medtem ko so zahodni imperialisti z rokami v žepu mirno gledali in čakali, zaman čakali, kdaj se uporna sila demokratičnih množic, silna ljubezen do svobodne Evrope in Sovjetske zveze upogne in pripravi, da bo zrela za njihovo — »guvernerjev raj«. Tega niso dočakali; terorju so demokratične množice vsega sveta odgovorile s silno domovinsko vojno, zato tudi danes branijo bratstvo narodov, plemenito ustvarjanje, ugled svoje velike zaščitnice Sovjetske zveze, ker vedo, da s tem branijo mir, ki bi bil sicer znova ogrožen.

V Jugoslaviji, kjer ljudstvo ponovno zmaguje na volitvah, je na dan velikega oktobra stekla železnica po Mladinski progi. Mladinska prog, to je otrok jugoslovanskih narodov, Mladinska prog je dokaz veličastnega bratstva in enotnosti, na drugi strani pa silne delovne ustvarjalnosti naših ljudi, ki so, prezirajoč vse napore, sklenili graditi tako, kot grade bratski sovjetski ljud-

je. Mladinska prog je ena izmed veličastnih zmag jugoslovanskih narodov in njihove mladine, ki znova in znova dokazuje, da je Jugoslavija znala ne samo ceniti, ampak tudi razumeti in se obogatiti z izkušnjami velikega oktobra, ki je našel silnega odziva že prej v veliki domovinski vojni narodov Jugoslavije in ga dobiva sedaj v veličastni gradnji ljudske države.

Zaman napori angloameriških imperialistov, da bi zmago Sovjetske zveze in Jugoslavije v očeh ne samo vseh demokratičnih držav, ampak celo v očeh lastnih množic oblatili. Vedno ostreje stopa na plan njihova brutalnost, ki ima v zadnjem času vedno jasnejše sorodnosti s pravkar pregaženim fašizmom. Samo nekaj stvari iz zadnjih dogodkov v mednarodni politiki že to stvar dovolj jasno dokazuje.

Angloameriški imperialisti se z vsemi silami potegujejo za to, da bi dobili v Varnostnem svetu legalne pravice zato, da bi pod plašč svojega imperializma spravili vso kvizlinsko in izdajalsko svojat četnikov, ustašev in Hitlerbrancev ter samih fašističnih zločincev. Zato v isto vrečo mečejo tiste, ki so bili žrtve krvavega fašističnega terorja, katere so Mussolinijevе bande in Hitlerjevi SS-ovci v zaprtih živinskih vagonih tlačili po svetu zato, ker so ljubili svojo domovino. V isto vrečo mečejo tiste, ki so pred morilnimi pečmi čakali, kdaj se nad njimi izživi bes podivjanih Hitlerjevih hord. V isto vrečo pa mečejo tiste, ki so pomagali fašističnim zverem pri preganjanju pravih rodoljubov in so potem z okupatorskimi, na pol razbitimi bandami pobegnili iz lastne domovine pred osvobodilnimi armadami in zakričali, da se ne strijajo s politiko, ki vlada v njihovih domaćih državah.

S tem jasno dokazujejo angloamerikanski imperialisti, da jim ne gre za žrtve fašizma, ampak da bi pod krinko tega radi dobili kader za svojo policijo za boj proti ljudstvu. Napori vsega demokratičnega sveta, napori delegatov Sovjetske zveze in ostalih demokratičnih držav govore proti temu in obsojajo to brezvestno politično igro mednarodnega imperializma.

Prav mi v Juljski krajini dobro vemo, zakaj se upirajo politiki tisti, ki so pred našim ogorčenjem, pred sodbo našega ljudstva pobegnili pod zaščito »ZVU guvernerja« in sodelujejo danes pri najostrejših preganjanjih demokratičnih množic v coni A, sodelujejo pri napadih na demokratične množice in pri ropanju ljudske imovine, med kakršne spada tudi »zaplenitev« Ljudskega doma v Gorici.

V istem času, ko se mednarodni imperialisti s takim strahom potegujejo za to četniško, ustaško in domobransko zalego, prav v istem času pa si upajo, v brk vsemu svetu, z najnagnusnejšimi lažmi odkloniti sprejem demokracije Albanije v Varnostni svet. Odklonitev sprejema Albanije predstavlja najvernejšo sliko imperializma Angloamerikancev, ki skušajo na vse načine odvrniti od odločitve bodočega mira v svetu vse tiste sile, ki jim je bodoči mir z vso poštenostjo pri sreju, in v svojem imperialističnem besnenju hočejo izročiti bodoči mir odločitvam njihovega »glasovalnega stroja«.

Skoraj v isti sapi pa se muzajo, ko ves svet zahteva, da se končno izreče jasna beseda o fašistični Španiji. Španski problem predlagajo, ga vlačejo kot kurja čreva in hočejo dovoliti jasnosti, resnice, ki jo pozna ves svet, in ta je

FIZKULTURA

Jesenski tek čez drn in strn »Zmaga ljudstva« v Idriji in Cerknem

Fizikulturno društvo Rudar iz Idrije je porabilo praznik 7. novembra za tek čez drn in strn. Vreme prireditvi sicer ni bilo naklonjeno in pihal je mrzel veter, vendar se je na startu zbralo precej tekačev, ki so ob dobri organizaciji tekmovanja dosegli lepe rezultate.

Med mladinkami je zmagala na 600 metrov tovarišica Likar Zlatka, aktiv gimnazije s časom 3,06 pred Velikanje Ivice od Delavne mladine. Med mladinci je zmagal na progi 800 m tov. Jurjavčič Jože s časom 4,11.

V tekmah mladink na 800 m je zmagala že poznana Permozar Lavra iz gimnazije v času 5,05. Na progi dveh km pa je zmagal tov. Tratnik Slavko iz gimnazije s časom 6,37 pred Tratnikom Marjanom iz tehnične šole.

Prireditve je zelo lepo uspela, čeprav je bilo pričakovati večje udeležbe posebno smučarjev za katere je zadnji čas, da začno s pripravi za bodočo sezono, ki se nam prav lepo obeta.

V Cerknem je bilo v nedeljo za ključek letošnjega lahko - atletskega tekmovanja na prostem, tekmovanje v teku čez drn in strn. Pri tem tekmovanju smo lahko ugotovili, da je bilo letošnje fizikulturno delovanje za naš

kraj zelo razgibano in uspešno.

Rezultati tekmovanja so bili naslednji:

- Pionirji:
1. Obid Gabrijel 2,21,
2. Likar Marko 2,24,
3. Uršič Marjan 2,25.
Mladinci:
1. Obid Mihael 2,20,
2. Bašek Marija 2,21,
3. Sedej Marjan 2,24.

Zanimivo tekmovanje je bilo predvsem v tem, da so mladinci in mladinke tekmovali skupaj na isti razdalji ter je prišla na cilj druga mladinka Bašek Marija, ki je daleč za seboj pustila tudi nekaj mladincev ki so prišli za njo na cilj.

Po tekmah teka so se vršile tekme med dvema ognjema, ki so bile zelo zanimive saj so nastopila moštva gimnazije, osnovne šole in ZAMJK.

Rezultati so bili naslednji:
Gimnazija : ZAMJK 2:0, Gimnazija : osnovna šola 2:1.

Osnovna šola : ZAMJK 2:0.
Gledalcev je bilo okrog 80 iz vrst mladine ki so z zanimanjem sledili poteku igre. Taka tekmovanja lahko prireja vsak fizikulturni aktiv brez posebnih fizikulturnih naprav in ta tekmovanja naj bodo vzgled ostalim aktivom.

Četrto kolo nogometnega prvenstva v Juljski krajini

V nedeljo je bilo odigrano kompletno kolo nogometnega prvenstva Juljske krajine. Osemnajst moštev se je borilo za točke. Najbolj prepričljivo zmago je doseglo Milje, ki v Koprju ni imelo pretežkega dela z Ajdovci. V Koprju se je vršila tudi druga tekma med rivaloma Izole in Kokra in je po precej napeti in živi igri ostal rezultat neodločen. O teh dveh tekmah dajemo sledeče poročilo:

FD Ajdovščina : Milje 0:9 (0:7)

Fizikulturno društvo Ajdovščina je gostovalo v Koprju proti fizikulturnemu društvu iz Milje. Tekma se je začela ob 15. uri na precej razmočenem terenu, kjer so igralci le težko obvladovali žogo. Milju je v prvem polčasu ničnim moštvom že v prvem polčasu

s sedmimi prodori uspelo sedemkrat zatresti mrežo Ajdovcev. Ta katastrofalni poraj je pač pripisati nekoliko ožji obrambi, večji del pa nosi odgovornost krilska vrsta, ki ni mogla zadržati hitrih in prodornih nasprotnikovih kril. Napad Ajdovcev je bil popolnoma raztrgan ter je edino desno krilo Marinič, ki je bil najboljši mož na polju, nekoliko uspešno s solo akcijami spraviti v zadrego nasprotnega vratarja.

V drugem polčasu je Ajdovščina napravila spremembo v svojih vrstah, kar je koristilo, saj so nasprotniki le dvakrat bili uspešni.

Moštvo Milja je zmago zaslužilo, vendar je za rezultat nekoliko previsoko izražen. Sodnik tov. Sardinšek je vodil tekmo avtoritativno in objektivno.

Tekmovanje za ZREN vnaša v mladino borbenost in požrtvovalnost

ZREN V IDRIJI

V Idriji so v nedeljo 10. t. m. nadaljevali s tekmovanjem za ZREN v teku na kratke proge, nošenje bremena in suvanje krogle za vse stopnje znaka. Čeprav vreme ni bilo naklonjeno tekmovalcem, je bilo doseženih nekaj prav dobrih rezultatov. Žal da se je pri tekmovanju zbralo samo 31 tekmovalcev od preko 100 prijavljenih. Tekmovala je tudi vojska, ki pa je imela posebne težkoče pri tehkih, dočim so šli meti gladko, kar dokazuje, da imajo naši vojaki moč, manjpa jim še tehnika.

V teku na 60 in 100 m je tekmovalo 21 tekmovalcev, od katerih 9 ni izpolnilo norme tekmovanja. Najboljši rezultat na 100 m je dosegel Felc Marjan v času 12,1 sek., na 60 m pa je bil najboljši rezultat 8,2.

V metu krogle so tekmovali 3 tekmovalci, od katerih eden ni izpolnil norme. V nošenju bremena so tekmovali 4 in vsi izpolnili norme.

V TOLMINU

V Tolminu je v nedeljo tekmovalo 24 tekmovalcev v metanju krogle. 18 tekmovalcev je izpolnilo norme tekmovanja, dočim jih ima 6 popravni izpit. Nekaj tekmovalcev je doseglo zelo dobre rezultate: tovarišica Urbančič Lenka je vrgla kroglo v tekmovanju za mladinski znak 8,60 m! tov. Dobrila Evgen pa 9,25 m v tekmovanju za mladinski znak. Tudi 4 tekmovalci za srebrni znak so vsi dosegli norme tekmovanja v metu krogle preko 8 m.

V CERKNEM

V Cerknem so v nedeljo tekmovali v treh novih disciplinah tekem za ZREN, in sicer v skoku v daljino in višino, lučanju bombe ter ponovitev teka na 60 in 100 metrov.

V tekmovanju pri skoku v daljino in višino je tekmovalo 10 tekmovalcev, od katerih trije niso izpolnili norme tekmovanja.

V tekmovanju lučanja bombe je nastopilo 13 tekmovalcev, ki so vsi razen dveh dosegli zelo lepe rezultate. Tov. Sedej Marjan je vrgel bombo 32,70 m daleč v tekmovanju za mladinski znak. Tovariš Šolar Vekoslav pa 40,80 m daleč v tekmovanju za zlati znak.

V AJDOVŠČINI

V Ajdovščini je vreme že dalje časa oviralo otvoritev tekmovanja za ZREN, tako da se tekmovanja niso mogla izvesti. V nedeljo pa je komisija za ZREN kljub slabemu vremenu izvedla tekmovanja v pohodu na 10 km za mladinski znak. 40 mladink in 28 mladincev je z zastavo krenilo ob prepevanju partizanskih pesmi ob 9 uri na progo iz Ajdov-

ščine proti Vipavi. Vsi tekmovalci so dosegli norme tekmovanja in je prišel prvi na cilj mladinec Ditz Franc v času 1 ura 35 minut, izmed mladink pa je bila prva Winkler Marija v času 1,38 minut. Zadnja tekmovalka je prišla na cilj v času 1 ura 45 minut.

V sredo dne 14. t. m. pa je izvedel aktiv gimnazije tekmovanje za ZREN, in sicer pohod na 20 km in 25 km iz III. skupine točka 5 turizem izlet peš. Ob 9. uri zjutraj je preko 100 tekmovalcev z zastavami marširalo skozi Ajdovščino ob spremstvu svojih profesorjev. Tekmovanje so izvedli na progi Ajdovščina — Sv. Tomaž proti Cavnu, kjer so se vršile v času borbe največje bitke. Vsi tekmovalci so izpolnili norme tekmovanja in se veselili in zadovoljni vračali v opoldanskih urah iz proste narave.

TEKMOVANJE ZA ZREN ZAHTEVA PREDPRIPRAVO IN VAJO

Če pregledamo uspehe tekmovanja zadnjega tedna, lahko ugotovimo sledeče: Gotov del mladine je tekmovanje vzelo resno in se skrbno pripravlja za vsaka tekmovanja s potrebnim treningom. Ta mladina tudi z lahkoto dosega norme tekmovanja in bo tudi sigurno dosegla fizikulturno značko.

Toda mnogo je tudi mladincev in mladink, ki se ne pripravljajo ali pa čakajo poznejših terminov tekmovanja in tako nepripravljeni tudi z največjo težavo pri tekmah ne dosegajo norm tekmovanja. Je sicer res da letošnje jesensko vreme ni naklonjeno tekmovalcem, da bi se v prosti naravi vežbali, toda kljub temu imamo vtis, da nekateri tekmovalci ne jemljejo tekmovanja dovolj resno in čakajo na zadnje termine.

Pretekli teden je tekmovalo 222 tekmovalcev za ZREN, od katerih 21 ni izpolnilo norm tekmovanja, kar sicer še ni slab rezultat, vendar pa se s tem ne moremo zadovoljiti če upoštevamo to, da imamo okoli 1000 prijav in da je v začetku tekmovanja že tekmovalo okoli 700 tekmovalcev.

Tekmovanje za ZREN se bo v prosti naravi v lahkoatletskih disciplinah kmalu zaključilo. Predpriprave in vadbo za ZREN bomo prenesli v dvorane in telovadnice, da bomo lahko nadaljevali s tekmovanjem. Pred nami je zimska sezona in ne sme biti tekmovalca za ZREN, ki se s splošno vadbo ne bi pripravil za zimska tekmovanja v smučanju, ker sicer bo težko dosegel norme tekmovanja in letošnje leto ne bo mogel doseči fizikulturne značke.

Fizikulturna značka »Za republiko naprej« mora biti cilj vsakega fizikulturnika!

samo ena, da je Francov režim v Španiji predstavljal enega izmed stebrov fašističnega terorja v Evropi. Ker je vrenje demokratičnih sil ob španskem kletu le preveliko, so ga v Varnostnem svetu dali z dnevnega reda in ga odložili za generalno skupščino.

Vsa ta dejstva jasno kažejo, proti kakšni brezvestni politiki se mora boriti demokratični svet, ki se s tem bori za bodoči mir. Eden izmed takih naporov je tudi pripravljenost Jugoslavije, da pri vprašanju Juljske krajine, dosledna ljudski demokraciji, reši tržaško ljudstvo guvernerja angloameriških imperialistov in mu skuša zametiti ljudsko oblast na vsak način.

Brutalna, ljudstvu tuja politika imperializma pa se včasih skuša vdnjati celo v same demokratične države, to je, po svojih eksponentih, katerim pravimo reaktorjari. Potem ni nič čudnega, če ti nekateri reaktorjari, protiljudski elementi, niso zadovoljni z našo ljudsko oblastjo, niso zadovoljni z našimi ukrepi, ker jim to nezadovoljstvo narekuje mednarodni imperializem, sovražnik svobode demokratičnih narodov. To se pravi, da je boj proti notranjim sovražnikom, saboterjem, špekulantom enak boju za obrambo domovine, ker pomeni borbo proti enemu in istemu sovražniku. To nas uči resnica o mednarodni politiki.

MLADINA JE DOGRADILA PROGO BRČKO-BANOVIČI

Izmed petih mladinskih brigad, ki so delale na progi, so štiri udarne

Silna je bila oboeza delovne mladine Jugoslavije, ki si jo je zadala na poziv maršala Tita, da bo zgradila progo med Brčkom in Banoviči. Ni bila to majhna naloga, zgraditi 94 km železniške proge v takem roku, kot si ga je zadala. Strokovnjaki so večinoma zmagovali z glavnimi, češ, v tako kratkem času proge ne bo mogoče zgraditi. A mlade glave so se ponosno dvignile, oči so se uporno zaiskrile in v njih je bilo videti odločitev: hočemo in moramo! Ta zavest je zajela mladino, ki je prva pohitela na gradnjo in ta zavest je ostala v oseh srcih do končne izgraditve proge, do končne zmage nad naravo. Kajti v resnici je bila borba z naravo mnogokrat zelo težka, a pod vztrajnimi udarci krampov in lopat se je tudi ta morala končno le vdati.

62.000 parov mladih rok je gradilo Mladinsko progo. Vse te mnogoštevilne brigade, sestavljene iz mladine narodov vse Jugoslavije in tudi drugih narodov sveta, so gradile progo v zavesti, da na ta način doprinesejo svoje deleže k ustvaritvi boljšega življenja, kot so ga imeli naši očelje. Napori pri gradnji proge niso pokazali samo materialnega uspeha, temveč so bili doseženi tudi ogromni moralni uspehi. Vsak mladinec ali mladinka, ki je delal na Mladinski progi, se danes zaveda, kaj pomeni skupno delo in kakšni so njegovi uspehi. A ne samo to! Med mladino različnih narodnosti se je tesno vezala progo povezanost, enotnost in bratstvo, ki je ne more nihče več pretrgati.

Kakor iz vseh delov Jugoslavije, je pristopila k gradnji Mladinske proge tudi mladina iz najbolj priznanega dela slovenske zemlje — iz Julijske krajine. Morda se z mnogo večjim navdušenjem in voljo, da ravnajo v teh, zanje tako odločilnih časih dokaže, kam stremlji po svoji pripadnosti in jeziku in v kakšni obliki države hoče živeti. Zato so bili tudi uspehi te mladine ogromni, zato so danes izmed 5 brigad, ki so bile iz Primorske v Brčkom — štiri udarne.

Primorska mladina gradi skupno z ostalo Titovo mladino

Kot zadnja izmena pri delu Mladinske proge so v začetku septembra odšle v Brčko 5 brigade iz Julijske krajine, in sicer: V. soška brigada, IV. brigada Rudija Mahnič-Brkina in III. brigada Maria Blasona, ki je bila sestavljena iz mladincev in mladink iz cone A. Vse te brigade so šle vsake približno do 280 mladincev in mladink. Delo IV. in V. brigade je bilo polaganje tračnic, III. brigada pa je delala zemeljska dela. Že takoj v začetku so primorski mladinci postavili čas nad normo, ko so v 6 urah položili 510 m tračnic, medtem ko je bila norma 450 m; v 8 urah pa so razširili 358 m proge. Zato so si tudi kmalu priborili od Karlovaške brigade udarno zastavo. Sklenili so med seboj, da zastave ne dajo več iz rok in pri tem je tudi ostalo. Na ta način se je med mladino ustvarjalo zdravo tekmovanje. Tudi primorska mladina sa-

Tračnice morajo biti dobro nameščene, točno in čvrsto, tako gradi mladina svojo progo.

V času odmora, ki ga pa zadnje dni niso poznali, so si mladinci in mladinke urili svojega duha in telo. Zbirali so se po krožkih in študirali brošure, ali pa jim je nekdo izmed tovarišev razlagal članke iz dnevnega časopisa. Telo pa so si urili s fizikulturo, ki jim je postala najljubša zabava. Zvečer so si zakurili logorske ognje in ob njih prepevali, recitali in plesali narodna kola. Ko je zamrl poslednji plamen, je utihnila zadnja pesem in nad logorom je temna noč razgrnila svoja varna krila.

Vrnili so se domov naši mladinci, prinesli svežega, delovnega poleta, ljubezni in bratstva jugoslovanskih narodov

Sredi dela pa mladina ni pozabila na praznike in jih je proslavila pravo tako, kot ostali državljanji. Praznovala je obletnico ustanovitve Komsomola. Po brigadah so proslavljali ta dan z govori, recitacijami in peljem, zvečer pa so goreli kresovi. Še bolj pa so proslavili obletnico Velike oktobrske revolucije. Ta dan so bili brigadam razdeljeni mnogoštevilni darovi in samo Soška brigada je prejela okoli 20 darov. Z Redom dela 1. stopnje sta bili odlikovani 2 primorski brigadi, in sicer brigada Janka Premrla-Vojka in brigada Maria Blasona iz cone A.

Za ves trud pa so bili mladinci in mladinke najbolj poplačani s tem, ko jih je prve dni oktobra obiskal maršal Tito. Na mali postaji Rapalnici je izstopil iz vlaka, s katerim se je pripeljal, da se sam prepriča o uspehih svoje mladine. Še posebno se je zanimal za primorsko mladino. Občutkov, ki jih je takrat imela mladina, ni mogoče popisati. Od sreče smehljajoče se ustnice so ponavljale le eno ime: Tito. In on jih je razumel, razumel je njihova prekipajoča čustva, kot oče, ki se vrne k svojim otrokom. Kdo je še kdaj

videl tolik zanos pri delu, ko je hodil med njimi Tito in gledal, gledal in se smehljaj...

Proga je bila 7. novembra dograjena in mladina se je pričela vračati na svoje domove. Ko so stopili na primorska tla, je naše junake o delu najprej pozdravila Postojna. Že na kolodvoru se je zbrala ogromna množica ljudi iz Postojne in okolice. Takoj, ko je pripozil na postajo vlak, je zaigrala godba, množice pa so začele ozklikati. V imenu oblasti in raznih organizacij so jim pozdravili njihovi zastopniki. Brigada iz cone A pa je podarila mladinci cone B velik model parnika, ki so ga sami izdelali. Podarili so ga kot simbol morja, ki ga hoče Primorska imeti.

Pravkar bomo pričeli z učenjem, že se zbiramo

Po sprejemu se je brigada iz cone A z vlakom odpeljala naprej; brigadirji iz cone B pa so se na svoje domove odpeljali v avtomobili. Sprejem je napravil na primorsko mladino globok vtis; brigadirjem bodo pravo gotovo sledili novi udarniki, ki bodo nadaljevali tradicijo graditeljev Mladinske proge, ki je postala vzor dela in učenja vsej primorski mladini.

OBVESTILA

Tov. Skvarča Jožefa, roj. 10. 12. 1924 v Dupljah pri Vipavi, sedaj bivajoča Vipava št. 15, je izgubila osebno izkaznico št. 324, izdano 1. 4. 1946 od Notranje uprave okraja Ajdovščina. S tem proglašamo osebno izkaznico za neveljavno.

Tov. Tomažič Franciški, bivajoči v Vipavi št. 40, je bila ukradena osebna izkaznica št. 275 izdana od Notranje uprave okrajnega odbora Ajdovščina. S tem proglašamo osebno izkaznico za neveljavno.

Tov. Feroli Ludvik roj. 21. 2. 1887 v Novi Sušici, sedaj bivajoči istotam št. 2, je izgubil osebno izkaznico št. 2861. S tem je predmetna izkaznica proglašena za neveljavno.

Izgubil sem osebno izkaznico št. 292 na ime Hmar Rafael, iz Kala nad Kanalom št. 120, izdano od okrajnega INOO Grgar. S tem proglašamo osebno izkaznico za neveljavno.

Tov. Durn Marija, roj. 6. 9. 1925, bivajoča Vrhpolje okraj Vipavski, je izgubila osebno izkaznico št. 2223 izdano od okrajnega odbora Ajdovščina. S tem proglašamo osebno izkaznico za neveljavno.

Izgubil sem osebno izkaznico št. 1489 na ime Maden Frane iz Lahki št. 118, okraj Grgar, izdano od okrajnega INOO Grgar. S tem jo proglašam za neveljavno.

Tov. Kušterle Jakob, iz Trtnika pri Podbrdu, je izgubil osebno izkaznico št. 0801. Izkaznica je bila izgubljena na poti Ajdovščina—Sv. Lucija in se proglašajo za neveljavno.

Tov. Vidrih Rudolf, Planina okraj Ajdovščina, je izgubil osebno izkaznico, izdano od okrajnega Izvršnega LOO v Ajdovščini, dne 20. aprila 1946. Navedeno izkaznico proglašamo za neveljavno.

Tov. Poljanšek Ivan, roj. 29. 12. 1895 v Spodnji Idriji št. 75 in tam bivajoči, je izgubil osebno izkaznico št. 1197, katere je bila izdana od Krajevnega NOO v Spodnji Idriji, dne 26. 4. 1946. Navedena izkaznica se proglašajo za neveljavno.

Izgubila se je osebna izkaznica št. 2319 na ime Bajt Marija, izdana

Zaključek „Tedna istrske žene“

Teden istrske žene je bil v Kopru zaključen s slavnostno delovno konferenco, kateri je sledila kulturna prireditve. Že rano jutraj so začeli voziti iz vseh smeri okrašenimi kamioni proti Kopru. Okrog 600 žena iz vseh vasi in mest se je zbralo v slavnostno okinčani dvorani. Žene so s petjem pričakovale otvoritev konference, katero je otvorila tov. Milka, okrajna sekretarka AFZ za Koper. Pozdravila je vse navzoče žene, posebej pa še goste in sicer zastopnike iz vojske, zastopnico CO AFZ Jugoslavije tov. Angelo Ocepko, zastopnico CO AFZ Slovenije tov. Vido Kantarjevo, zastopnico GO Julijske krajine tov. Bernetič Marino, zastopnico okrajnega odbora SIAU za Vzhodno Primorsko tov. Marice Čepe, okrajno sekretarko AFZ tov. Dušo Ferjančič, okrajne zastopnike KPJK, SIAU in ZAMJK ter tovarišice iz cone A in Hrvaške Istre, ki so prihitele na ta dan, da skupno z istrsko ženo zaključijo teden naporov za kulturni in gospodarski dvig Istre.

Tov. kapetan Miroš Kozamara je pozdravil navzoče žene. Nepopisno je bilo njihovo navdušenje ko je izjavil, da JA ne bo zapustila Istre, dokler ne bo ta dokončno priključena k Jugoslaviji. V tem navdušenju se je videla vsa ljubezen istrske žene do naše vojske, v kateri so se borili in padali njeni sinovi za svobodo Istre.

Tov. Angela Ocepko je prikazala tovarišicam, da je borba Istre borba vseh narodov Jugoslavije, in vseh demokracijah množice sveta. Posebej je še poročala o mednarodnem kongresu žena v Moskvi, na katerem je jugoslovanska delegacija s tov. Vido Tomšičevo poročala tudi o življenju žene v Istri in coni A. Istrske žene, ki so

bile toliko let zaslužene, se niso mogle dovolj načuditi temu, da se danes ves napredni svet zanima za nje. Besede tov. Angele Ocepke so jim dale pobudo in samozavest za nadaljnje delo.

Tov. Marina Bernetič jim je prinesla pozdrave iz cone A, kjer bijejo danes težko borbo za osvoboditev. Kot velik uspeh v sodelovanju demokratičnih množic je prikazala obisk tov. Togliattija pri tov. maršalu Titu.

Tov. Mira Čepe, članica okrajnega odbora SIAU je podala politični referat, v katerem je prikazala uspehe na mirovni konferenci in dala smernice za nadaljnjo borbo za priključitev k Jugoslaviji v tistih predelih, katere hočejo odrezati od Jugoslavije. Prikazala je, da je moč naše borbe v ljudski oblasti in v SIAU ter tudi konkretno prikazala uspehe, katere smo tekom zadnjega leta dosegli.

V italijanščini je podal politični referat tov. Gino, član okrajnega odbora SIAU za Koper.

V organizacijskem referatu je podala tov. Duša Ferjančičeva, sekretarka okrajnega odbora AFZ smernice za izboljšanje organizacije in za konkretno delo na kulturno prosvetnem polju, pri kmetijstvu in živinoreji, pri združništvu na polju higijene.

V italijanščini je podala politični referat tov. Renata, članica okrajnega odbora AFZ za Koper.

Po referatu se je razvila zelo živahna diskusija, ki je pokazala, da ima istrska žena trdno voljo, da se bori proti zaostalosti na kulturno prosvetnem in gospodarskem polju, ki je še ostanek fašističnega suženjstva.

Z ogromnim navdušenjem so bili sprejeti sledeči sklepi:

SKLEPI, KI SO BILI SPREJETI NA KONFERENCI AFZ V KOPRU

1. AFZ bo postavila melkarske zadruge v Kopru, Izoli, Sv. Luciji in Piranu.
2. Določene pasti bodo pošiljale mleko v vojaško bolnišnico v Piran.
3. Nobena žena ne sme več nositi skripaj mleka v Trst.
4. Žene bodo odgovorne za to, da se bo ljudstvo množično udeleževalo alfabetičnih tečajev. Pospetile bodo vso skrb šolstvu.
5. Po vaseh bodo ustanovljale knjižnice.
6. V znak povezave z ostalimi okraji bodo poslane žene mladinsko delovno četo v Tolmin.
7. Telesni snagi svojih otrok in svojih domov bodo pospetile vso pažnjo. Gnojilca, ki so sedaj na mnogih mestih pred hišnimi vrati, bodo prestavile na prikladnejše mesto. Skrbele bodo za bolj higiensko stranišča.
8. Italijanske žene bodo povezale žene po tovarnah, preko njih pa mladino.
9. Odslej bodo žene nudile oblastnim odborom več pomoči. Predvsem bodo pomagale, da se bodo odbori očistili samozvanih kulakov in biosih podesatop.
10. Ker je kampanja za opis v SIAU doslej v razmahu, ji bodo pospetile vso skrb.

Poglejmo kai delamo

Ustvarjamo silne uspehe, ki morajo postati še silnejši.

Vas Grudenca je v hribih in bolj v samotni. Nič zato, delajo. V tednu za obnovo so pri zidarskih delih, pri prevozu gradbenega materiala napravili vsačani 196 udarniških ur. Njih geslo je: vse za obnovo naše domovine.

Pionirski odred iz mladinskega doma »Simona Kosa« v Tolminu je nastopil v Idriji pri Bači. Otroci so veseli, zdravi in zanje skrbi ljudstvo, ker so partizanske sirote. Vračajo to skrb zanje s tem, da se pridno učijo.

Mladina iz Gaberjev ima dve mladinski četi, ki sta delali v Ravnjah pri Stjaku. Druga izmena ima tudi tri starejše, ki pa skupno z mladino delajo in se učijo. Komandir ima 56 let, toda pravi, da mora tudi on spoznati v celoti mladinsko organizacijo.

Žene Gornjega Lokavca pridno tekmujejo. V zadnjem času so izvršile 220 udarniških ur pri popravilu vaške ceste. Uporabile so pri tem deset kubičnih metrov gramoza, katerega so same pripravile.

Kakor so delale v času borbe, prav tako hočejo delati danes v času obnove. Tako delajo naše zavedne žene!

V Gornjem Lokavcu so priredili kulturno-prosvetno prireditev, kjer je sodelovala mladina in pionirji. Izgradnja mladega pionirja v vrednega državljana Titove republike je dolžnost vsakega člana Osvobodilne fronte.

Primorska mladina je praznovala 10. novembra svetovni mladinski dan. Lani 10. novembra je bila v Londonu ustanovljena Svetovna zveza demokratične mladine, ki veže in utrjuje vso miru in svobode željno mladino sveta. Poslane so bile številne pozdravne resolucije s sestankov mladinskih aktivov, ki so se vršili po šolah, vaseh in podjetjih.

V coni B se z naglico večja število večernih tečajev, kjer se čita in izobražuje mlado in staro. Sam vipavski okraj ima že nad 25 takih tečajev po vaseh. Ljudstvo vidi v tem velik korak k napredku.

V napredni slovenski knjigi sta moč in sila za življenje, vredno tolikih žrtv, zatajevanja in naporov.

Demobilizirani borci zapuščajo Primorsko. Naše ljudstvo ve, koliko so prav ti tovariši doprinesli za našo svobodo, ve in jim je hvaležno. Dokaz temu je svečano slovo, ko se ljudstvo poslavlja in jim daje na pot zagotovilo, da njih borba ni bila zaman, da bo Primorska vedno znala ceniti in braniti s krvjo priborjeno svobodo.

Zbiramo hrastov želod!

Prav te dni sem čital, da bomo morali letos zaradi velike suše, ki je bila pri nas, uvažati pšenico in živalsko krmo. Zato pa mislim, da smo dolžni posvetiti vse svoje sposobnosti, da bi mi potrebe po uvozu iz drugih predelov Jugoslavije, čim bolj zmanjšali. S tem ne mislim samo na to, da se bomo morali sami omejiti na štednjo, ampak tudi na to, da iščemo na vse načine možnosti, kako bi potrošno žitarice in krompirja čim bolj zmanjšali s tem, da uporabo nadomestimo z drugimi stvarmi.

Ob obronkih vipavskih hribov in v grgarskem okraju je precej hrastove goste, po kateri imamo ravnokar odpadlo ogromno količino hrastovega želoda. Ta želod se da namreč krasno uporabiti pri krmi prašičev, je bolj redilen kot koruza in z želodom se doseže pri prašičih najboljše meso, zato bi bilo nujno potrebno, da v predelih, kjer imamo hrastovo hosto, pokrenejo naše množične organizacije kampanjo za zbiranje želoda in bomo s tem prihranili mnogo koruze in krompirja za živilsko porabo našega prebivalstva, ki bi ga sicer porabili za krmo živine.

Dalje mislim, da bi se v primernih količinah želod lahko uporabil tudi za krmljenje živine.

Naši hrastovi nasadi so v večini primerov na gladkih senogetih in bi nabiranje želoda ne povzročalo velikega truda, nabiraleci pa bi imeli precejšnjo korist od tega. Na vsak način bi s prostovoljnimi zbiranjem prispevali k jačanju našega gospodarstva in to tam, kjer je treba samo dobre volje, zavijati rokave in poživovalno nabirati. Za to tudi ni treba nobenega posebnega strokovnega znanja.

Vostok škrlje

FD Koper : FD Izola 1:1 (1:1)

V drugi tekmi sta se pomerili gornji moštvi. Bil je to nekaj derby, pa se je zaradi tega zbralo precej gledalcev, ki so bodrili eno kakor drugo moštvo. Fizično močnejši Izolani so tudi v polju prevladovali, toda obramba Kopra je večinoma vse napade razbila. V vodstvo je prišel Koper v 29. minuti, toda minuto kasneje so Izolani izenačili. Rezultat prvega polčasa je ostal do konca tekme nespremenjen. V drugem polčasu so Izolani parkrat resno ogrozili vratarjev prostor, bili so v premoči, kar je razvidno iz kornjerjev 8:1, ki so pa vsi ostali neizkorišteni. Tekmo je sodil tržaški sodnik strogo in objektivno.

Ostali rezultati so sledeči:

Servolana : Gaslini 1:0.

Tovarna strojev : Gradiška 4:2.

Tržič : Montebello 1:1.

Raša : Postojna 8:0.

Polja : Ronki 3:2.

Kdor še ni poravnal naročnine, naj to stori čimprej!

Tračnice privijajo, težak stroj bo tekkel tako in tam, kjer je mladina ukazala

ma, razdeljena po brigadah, je po čelah med seboj tekmovala. Prehodno zastavo pa sta odnesli 2 četi, in sicer Koprsko četa iz IV. brigade Rudija Mahnič-Brkina in Grgarska četa iz V. soške brigade.

Soška brigada pa je ponesla udarno zastavo s seboj na Primorsko v velik ponos vsej Primorski.

Kulturna skupina pete Soške brigade na »Mladinski progi«

Vztrajnost naše mladine je občudovanja vredna! Zadnje dni, ko so se končala dela na progi, se je delalo s podvojeno silo. Preko nizin je pihal peter, dež je izpiral polne obraze — a roke so se še trdnje oprijete krampov in lopat in njih zamah je bil še močnejši. »Ne odnehamo, dokler ne zmagamo.« so nemo govorile ustnice teh mladih ljudi, ki so se že v ranem jutru zagrizli v delo in odnehali šele takrat, ko se je preko narave plegel poslednji mrak. Kaj nas more bolj obogatiti od takega spoznanja!